

Útmutató a
Gazdasági program
elkészítéséhez

(Az útmutató és minta ajánlható a kis és nagyobb önkormányzatok számára is. A minta felhasználását:

- az egyes pontokhoz megadott normál betűvel szedett tájékoztató leírás, valamint
- a dőlt betűvel szedett példák, cél és feladat minták segítik.)

I.

Készítési kötelezettség, főbb tartalmi elemek

1. A gazdasági program készítési kötelezettség

Az önkormányzat képviselő-testülete számára a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a írja elő a gazdasági program készítési kötelezettséget.

A gazdasági programot a képviselő-testületnek az alakuló ülést követő hat hónapon belül kell elfogadnia, ha a gazdasági program az egy választási ciklus idejére szól. Ha a meglévő gazdasági program az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülést követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

2. A gazdasági program által felölelt időszak

A gazdasági program:

- a képviselő-testület megbízatásának időtartamára, vagy
- a képviselő-testület megbízatását meghaladó időszakra

szól.

A képviselő-testületnek a gazdasági program elfogadása előtt, a program kidolgozása megkezdésekor el kell döntenie azt, hogy a programot milyen időtartamra, időszakra készíti.

Több érv szól amellett, hogy a gazdasági program csak a képviselő-testület megbízatásának időtartamára szóljon. Ilyenek:

- a polgármester és a képviselők egy általuk meghatározott, ténylegesen megvalósítandó program szerint dolgoznak,
- a gazdasági program időtartama jól belátható, az egyes feladatok adott tervezési időszakra viszonylag könnyen lebonthatóak,
- jobban biztosítható az országgyűlési képviselő választást követően az új kormány által kiadott gazdasági program és a helyi gazdasági program összhangja, mivel a felülvizsgálat már az új kormányprogram kiadását követően történik meg.

A képviselő-testület megbízatását meghaladó időszakra szóló gazdasági program előnye, hogy a település fejlődése egy jól látható irány szerint történik. Hátránya, hogy a gazdasági programot 4 évenkénti az új megválasztott testületnek kötelessége felülvizsgálni, így lehetősége van bármely az előző testület által megfogalmazott hosszú távú elképzelést tetszés szerint módosítani.

3. A gazdasági program tartalma

A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten meghatározza mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a megyei területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat(ok) által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programnak tartalmaznia kell:

- az egyes közszolgáltatások biztosítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket,
- az egyes közszolgáltatások színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

4. A gazdasági programmal szemben támasztott általános követelmények

A gazdasági program előkészítése és elkészítése során figyelembe kell venni azt, hogy:

- a gazdasági program akkor tudja majd betölteni a szerepét, ha annak helyzetelemzése, valamint a célok meghatározása a széleskörű nyilvánosság bevonásával történik,
- az egyes területekre megfogalmazott célokkal egyetértenek az adott területen érdekeltek,
- a programban meghatározott célok, célsorrendek úgy kerüljenek felállításra, hogy az valóban elérje a kívánt hatást. Az egyes célok tényleges gazdasági programba kerülése előtt vizsgálni kell az adott cél megvalósulásával elérhető hatást, valamint azt, hogy az adott cél milyen mértékben bontható fel részcélokkra, és a részcélokkra felosztás mennyiben befolyásolja az elérhető hatást,
- a gazdasági programnak olyannak kell lennie, mely nem a kívülről jövő, bizonytalan támogatásokra és lehetőségekre épít, hanem a település erejére, a lakók és a vállalkozók aktivitására, melynek előmozdítása érdekében a gazdasági programba ösztönző elemeket kell beleépíteni.

II.

Az új gazdasági program előkészítése

A gazdasági programtervezet megalapozott elkészítéséhez szükség van:

- a település helyzetének feltérképezésére,
- az önkormányzat gazdasági helyzetének és a tendenciák megismerésére,
- az előző gazdasági program végrehajtásának értékelésére.

1. A település helyzetének feltérképezése

A település helyzetének feltérképezése során a település általános és speciális adottságaiból kell kiindulni.

A helyzetelemzés fontos kiinduló pontjai a következők lehetnek:

- a település földrajzi elhelyezkedése,
- a település természeti környezete,
- az infrastrukturális ellátottság,
- a demográfiai adatok,
- a gazdasági erő milyensége (a munkavállalók és a vállalkozók).

A helyzetelemzéshez jól felhasználhatóak a helyi rendezési tervben a természeti és földrajzi elhelyezkedésre vonatkozó adatok.

A település földrajzi elhelyezkedése

A település földrajzi elhelyezkedésénél utalni kell a település és a vonzáskörzet viszonyára:

a) vonzásközpontot jelentő település

„A település vonzásközpont, mely kiterjed a régióra, térségre, településekre. A vonzásközpont jelentősége időponttól már tapasztalható. A település szerepe csökken/növekszik/változatlan.”

b) nem vonzásközpontot jelentő település

„A településen a régió/térség/ települések nevű település vonzása érvényesül. E vonzásközpont jelentősége időponttól már tapasztalható és szerepe csökken/növekszik/változatlan.”

c) vonzásközpontot jelentő település, mely szintén egy nagyobb település vonzáskörzetéhez tartozik

„A település vonzásközpont, mely kiterjed a régióra, térségre, településekre. A vonzásközpont jelentősége időponttól már tapasztalható. A település szerepe csökken/növekszik/változatlan.

A települést ugyanakkor érinti a település vonzási körzetébe való tartozás, mely hatás erősödik/gyengül.”

A földrajzi elhelyezkedésnél utalni kell:

- a megyében való elhelyezkedésre (központi vagy egyéb fekvés), ennek előnyeire és hátrányaira,
- a megyén belüli településszerkezet hatására,
- a fővárostól, illetve országhatároktól való távolságra, ennek hatásaira.

A település természeti környezete

A település természeti környezeténél ki kell térni:

- a természeti értékekre, illetve a környező térség természeti értékeire,
- a természetes és mesterséges vizekre és azok hatásaira,
- a sajátos domborzati viszonyok miatti természeti környezetre.

A település természeti környezeténél figyelembe kell venni:

- a turisztikai lehetőségeket, azon belül az egyes turisztikai ágakat,
- a gyümölcsstermesztési lehetőségeket és az ezekre épülő lehetőségeket (pl.: szőlő esetében borászat, borvidékhez való kapcsolódás stb.),
- az egyéb növénytermesztés és a régióra jellemző növénytermesztésből fakadó lehetőségeket,
- az erdőállomány milyenségét, összetételét, hasznosítási lehetőségeit,
- a vizek mezőgazdasági kihasználási lehetőségét,
- a vadászati lehetőségeket stb.

Infrastrukturális ellátottság

A település infrastrukturális ellátottsága tekintetében figyelembe kell venni:

- az úthálózatot, azon belül is az autópályákat, főutakat, illetve az azok és a település közötti távolságot, valamint az úthálózat hatását a településre,
- a vasúthálózat és vízi közlekedés lehetőségeit,
- a közművekkel való ellátottságot, települési szinten való lefedettséget, illetve a közműhálózat korát.

Demográfiai adatok

A település demográfiai adatait át lehet venni más fejlesztési programokból, de legalább ki kell térni:

- a népességszám alakulására több év tekintetében, és a várható tendenciára,
- a népesség korcsoportos megoszlására és a várható tendenciákra.

A demográfiai adatok tekintetében lehetőség szerint hivatkozni kell a térség, megye, vagy az országos adatokra is, amely az összehasonlítás jó alapját képezheti.

A gazdasági erő milyensége (a munkavállalók és a vállalkozók)

A település szempontjából meghatározó, hogy milyen erők a településen székhellyel, telephellyel rendelkező vállalkozások.

A vállalkozások tekintetében vizsgálni lehet:

- a vállalkozások számát, a megszűnő és az új vállalkozások számát,
- a vállalkozások által befizetett iparűzési adót.

A vállalkozások a helyi gazdaság hajtó erejét képezik, közvetlenül hatással vannak a munkahelyekre, valamint a munkahelyek, illetve a vállalkozások működésük során érintik a vásárlóerő nagyságát.

A vállalkozások szerepének elemzése történhet a legnagyobb vállalkozások elemzésével, az érintettek megkérdezésével. A legnagyobb vállalkozások helyzetének értékelése, problémáik feltárása segítséget nyújthat az önkormányzat gazdasági programjában megfogalmazandó gazdaságélénkítést szorgalmazó célkitűzések megfogalmazásához.

A legnagyobb vállalkozások szűrése történhet:

- a bevallott iparűzési adó nagyságával, valamint
- a foglalkoztatott munkaerővel, illetve
- az árbevétellel

továbbá ezek kombinációja szerint.

A gazdasági erő tekintetében elemezni szükséges a munkanélküliek helyzetét, a munkanélküliek arányát a lakossághoz, valamint az aktív korú lakossághoz viszonyítva.

2. Az önkormányzat gazdasági helyzetének és tendenciájának megismerése

Az előkészítő munka során gondoskodni kell a település helyzetének feltérképezéséről.

Itt fel lehet használni:

- a költségvetési beszámolókat és azok előterjesztéseit,
- a kötelezettségvállalási nyilvántartásokat,
- a fejlesztési programokat stb.

2.1. A vagyoni helyzet elemzése

A vagyoni helyzet elemzésekor vizsgálni kell több év távlatában:

- az éves beszámoló szerinti mérleg adatokat, és/vagy
- a vagyommérlegeket (vagyonkimutatásokat).

A vagyon vizsgálat alapvető követelménye, hogy:

- a kimutatott vagyon növekedési, csökkenési, esetleg stagnálási tendenciája megállapításra kerüljön,
- a tendencia okai feltárásra kerüljenek.

A vagyon vizsgálat azért fontos, mert benne az önkormányzat hosszú távú lehetőségei, tartalékai mutatkozhatnak meg.

Az önkormányzat vagyona a évi zárómérleg alapján millió forint.

A vagyon az elmúlt időszakban:

- növekedést,
- csökkenést,
- stagnálást

mutat.

Az elmúlt időszakban tapasztalt:

- vagyonszökkenés oka, hogy az önkormányzat kénytelen volt a saját vagyonát felélni azért, hogy:*
 - a megszokott közszolgáltatást biztosítani tudja,*
 - fejlesztéseket tudjon végrehajtani,*
- vagyonnövekedés oka, hogy az önkormányzat sikeres vagyongazdálkodási politikája segítségével:*
 - saját erőből, önkormányzati forrásokból fejlesztéseket tudott megvalósítani,*
 - sikeres pályázatokon vett részt, és azok eredményeképpen nőtt a vagyon,*
- a változatlanság annak az eredménye, hogy*

Az önkormányzat vagyoni helyzetének ismerete érdekében szükség van a vagyonszerkezet, vagyonösszetétel ismeretére is, ezért célszerű ezt is bemutatni. Ehhez igénybe vehetőek a vagyonkimutatás adatok, melyeket a költségvetési beszámolóhoz kell csatolni.

A vagyonszerkezetben ki kell térni a forgalomképtelen, a korlátozottan forgalomképes, valamint az üzleti (forgalomképes) vagyonra. A megközelítés lehet természetes, darabszámot vagy egyéb főbb jellemzőt tartalmazó, vagy összegszerű.

Az összegszerű adatoknak elsősorban az üzleti (forgalomképes) vagyon tekintetében van jelentősége, mivel a többi vagyon elidegenítése nem lehetséges.

A vagyon összetételét értékelni is kell.

Az önkormányzat vagyonszerkezete a következő:

Vagyonelem megnevezése	Ingatlan db száma	Az összes vagyomból a vagyón részaránya
Forgalomképtelen törzsvagyon (nem értékesíthető, nem terhelhető, a kötelező feladatok ellátását biztosító vagyon)		
Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon (meghatározott feltételekkel értékesíthető, illetve megterhelhető vagyon)		
Egyéb (az üzleti (forgalomképes) vagyon, amely szabadon értékesíthető és megterhelhető)		

A forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartozó főbb ingatlanok: önkormányzati hivatal, intézmények:, továbbá közterületek, utak stb.

Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon körébe tartozó főbb vagyonelemek:

Egyéb /az üzleti (forgalomképes)/ vagyon körébe tartoznak a következő ingatlanok:, illetve a következő más vagyon:

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása:

- kedvezőtlen, mert nagyon nagy a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya.
- kedvező, mert az egyéb /az üzleti (forgalomképes)/ körébe sorolt vagyonelem aránya nem alacsony, így van szabad, az egyes önkormányzati célkitűzések megvalósításakor anyagi forrásként figyelembe vehető vagyon.

2.2. A pénzügyi helyzet

A pénzügyi helyzetnél elsősorban a likviditási helyzetet kell vizsgálni.

A pénzügyi helyzetnél figyelembe kell venni a fizetőképességet, valamint az annak megőrzése érdekében kapott és igénybe vett központi támogatásokat (ÖNHKI), egyéb likviditási és fejlesztési hiteleket.

Az önkormányzat pénzügyi, likviditási helyzetét az elmúlt időszakban az alábbiak jellemezték:

- az önkormányzatnak a fizetőképessége fenntartásához külön állami támogatást:
 - igénybe kellett vennie. Az ÖNHKI pályázatok eredményei a következők voltak:
 - nem kellett igénybe vennie,
- működési hitel felvételére:
 - nem került sor,
 - alkalommal került sor (a hitelek jellemzői:),
- fejlesztési hitel felvételére:
 - nem került sor,
 - alkalommal került sor (a hitelek jellemzői:),
- a pénzügyi egyensúly, a folyamatos likviditás:
 - biztosítva volt,
 - nem volt biztosítva.

2.3. A költségvetés főbb szerkezete és a várható tendenciák

A költségvetés főösszege, valamint a teljesített kiadások és bevételek jól mutathatják az önkormányzat helyzetét.

A költségvetés összetételének elemzését több évre vonatkozóan célszerű vizsgálni.

Elemezni kell, hogy melyik kiadás és melyik bevétel aránya nőtt/csökkent tendencia jelleggel, valamint a további években mi várható.

Az önkormányzat költségvetési rendeletében a költségvetési főösszeg az elmúlt 5 évben millió forint körül mozgott.

Kiadások

A költségvetési kiadások szerkezete az alábbiak szerint alakult:

Megnevezés	A kiadások aránya és összege				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015. terv
Személyi juttatások	%	%	%	%	%
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	%	%	%	%	%
Dologi kiadások	%	%	%	%	%
Ellátottak pénzbeli juttatásai	%	%	%	%	%
Egyéb működési célú kiadások	%	%	%	%	%
Beruházások	%	%	%	%	%
Felújítások	%	%	%	%	%
Egyéb felhalmozási célú kiadások	%	%	%	%	%
Kiadások összesen:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

A költségvetési kiadások közül:

- nőttek a kiadások,
- csökkentek a kiadások,
- és közel változatlan maradt a kiadások aránya.

A költségvetési kiadások közül a következő években várható, hogy:

- a személyi juttatásokat, a munkaadókat terhelő járulékok nagyságát és arányát:
 - növeli:
 - a kötelező munkabéremelés (minimálbér-emelés, kötelező átsorolások stb.),
 -
 - csökkenti:
 - az átgondoltabb személyi juttatás-gazdálkodás miatti megtakarítás,
 - a létszámleépítés miatti megtakarítás. (A 2015. évi létszámkeret ... fő. 2016-tól várható létszámcsökkentés: ... év alatt ... fő.)
- a dologi jellegű kiadások nagyságát és arányát:
 - növeli
 - csökkentheti a takarékosabb, gazdaságosabb, megfontoltabb gazdálkodás.

Bevételek

A költségvetési bevételek szerkezete az alábbiak szerint alakul:

Megnevezés	A bevételek aránya és összege				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015. terv
Működési célú támogatások államháztartáson belül	%	%	%	%	%
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belül	%	%	%	%	%
Közhatalmi bevételek	%	%	%	%	%
Működési bevételek	%	%	%	%	%
Felhalmozási bevételek	%	%	%	%	%
Működési célú átvett pénzeszközök	%	%	%	%	%
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	%	%	%	%	%
Költségvetési bevételek	%	%	%	%	%
Bevételek összesen:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

A költségvetési bevételek közül:

- nőttek a bevételek,
- csökkentek a bevételek,
- és közel változatlan maradt a bevételek aránya.

A költségvetési bevételek szerkezetére hatást gyakorolhat az, hogy a költségvetési támogatások reálértéke csökken, és egyre több saját bevétel megszerzésére, illetve pályázati források bevonására lesz szükség.

3. Az előző 2010-2014. évekre vonatkozó gazdasági program végrehajtásának értékelésre

Itt ki kell térni arra, hogy:

- a gazdasági program célkitűzéseit a helyi önkormányzati rendeletek tükrözték-e,
- a célkitűzések megjelentek-e az önkormányzat pályázati tevékenységében,
- az előző időszakra elfogadott gazdasági programban megfogalmazott célok közül melyek és milyen mértékben teljesültek,
- milyen okok vezettek a célok teljesítéséhez, illetve a teljesítés elmaradásához,
- voltak-e irreális célok,
- a célsorrend betartásra került-e.

Az értékelés során:

- fel kell tárnunk azokat a tényeket, körülményeket, amelyek miatt a célok nem a gazdasági program szerint teljesültek,
- meg kell keresni az önkormányzat működési rendjében azokat a pontokat, melyek felelősek a nem gazdasági program szerinti működésért.

Az értékelés utolsó szakaszában el kell készíteni azt az összefoglalást, melyeket figyelembe kell venni a jelen gazdasági program elkészítésekor.

A gazdasági program célkitűzései összességében/részben/kismértékben teljesültek.

A következő célok valósultak meg:

-
-
-
-

Egyes célok nem valósultak meg, melyek alapvetően a következő okokra vezethetők vissza:

<i>Cél megnevezése</i>	<i>Cél meg nem valósulásának oka</i>
	<i>pénzügyileg irreális célkitűzés</i>
	<i>a település helyzetével, adottságaival nem harmonizáló célkitűzés</i>
	<i>a pályázati lehetőségek elmaradása</i>
	<i>ki nem használt pályázati lehetőségek</i>
	<i>a cél eléréséhez szükséges tervdokumentáció elkészítésének, illetve az engedélyhosszabbítás elmaradása</i>
	<i>az előzetes megvalósítási tervek alapján elvégzett kedvezőtlen hatékonysági és gazdaságossági mutatók</i>
	<i>a személy/csoport nem megfelelő munkavégzése</i>

A gazdasági program célkitűzései közül a költségvetési kihatással járó célkitűzések köréből a költségvetési rendeletben tervezésre kerültek a következő célok az alábbi következő kiadási összegekkel:

A tervezett célok megvalósítási szintje:
 - a helyi adórendeletek hatáskörébe tartozó célok a rendeletben az alábbiak szerint jelentek meg:
 - az egyéb önkormányzati rendeleteket érintő elképzelések rendeleti szabályozása az alábbiak szerint történt meg:

Az önkormányzat pályázati rendszerére elmondható, hogy a benyújtott pályázatok összességében/részben igazodtak a gazdasági program céljaihoz.

Az előző gazdasági programot felölelő időszakban a következő pályázati tevékenység történt:

<i>Év</i>	<i>Pályázat célja, tárgya</i>	<i>A pályázat konkrét célja</i>	<i>A sikeres pályázattal elért eredmény és a szükséges saját forrás</i>	<i>A pályázat a gazdasági programhoz való igazodása, cél-fokozata</i>

A célok megvalósítását segítő tényezők általában és konkrétan:

A célok megvalósítását nehezítő tényezők általában és konkrétan:
.....

Az új gazdasági program összeállításánál különösen nagy figyelmet igényelnek a következők:

- *egy adott nagy cél érdekében részcélok meghatározásra történjenek,*
- *kerüljön figyelembe vételre a pályázati lehetőség, bele értve a pályázók lehetséges körét is,*
- *készüljön terv a gazdasági programban meghatározott célokhoz szükséges anyagi forrás előteremtésére*
-

4. Folyamatban lévő beruházások (fejlesztések)

Itt a folyamatban lévő beruházásokat kell ismertetni függetlenül attól, hogy az megjelenítésre került-e a célok teljesítésénél vagy sem.

A folyamatban lévő beruházások (fejlesztések) leírásának szerepe az, hogy azok a gazdasági programban szerepeltetésre kerüljenek, illetve hogy annak pénzügyi kihatásaival az önkormányzat feltétlenül számítson.

A folyamatban lévő beruházásoknál ki kell térni a beruházás legfontosabb adataira, így:

- a beruházás megnevezésére,
- a beruházás kezdési és várható befejezési idejére,
- a beruházás tervezett főösszegére,
- a beruházás eddig teljesített kiadásaira,
- a beruházáshoz igénybe vett idegen forrásokra (tervezett és eddig tényleges összeg).

Az önkormányzatnál a következő beruházások (fejlesztések) vannak folyamatban:

-

A beruházás:

- *megkezdésének időpontja:*

- *várható befejezési időpontja:*

A beruházás tervezett és eddig teljesített kiadásai és forrásai:

.....

.....

-

A beruházás:

- *megkezdésének időpontja:*

- *várható befejezési időpontja:*

A beruházás tervezett és eddig teljesített kiadásai és forrásai:

.....

.....

5. A különböző szintű fejlesztési-, szolgáltatási-, és egyéb programokkal kapcsolatos érintettség

Mivel az önkormányzat helyzetét, fejlesztési és feladatellátási tevékenységét közvetlenül és közvetve is érintik a különböző területi szintű fejlesztési, szolgáltatási és egyéb programok, ezért ezeket is sorra kell venni.

Fontos, hogy minden olyan program figyelembevételre kerüljön, amely éreztetni hatását az önkormányzatnál. Ezek lehetnek országos, régiós, megyei, területi, illetve helyi programok is.

Az önkormányzat gazdasági programját alapvetően befolyásolják azok a fejlesztési-, szolgáltatási-, illetve egyéb programok, melyekben területi elhelyezkedése, illetve céljai miatt érintett.

Az önkormányzat a következő országos programokban érintett:

-
-

Az önkormányzatot érintik az alábbi régiós programok:

-
-

Az önkormányzatot érintik az alábbi megyei programok:

-
-

Az önkormányzat a következő társulások által kezdeményezett programokban vesz részt:

-
-

6. A gazdasági program támogatottsága

A gazdasági programot az előkészítési szakasztól a tényleges célok kidolgozásáig széles körű nyilvánosság mellett kell elkészíteni, mivel csak ez biztosíthatja azt, hogy a gazdasági program:

- kellően megalapozott,
- valamennyi körülményt figyelembe vevő,
- a különböző érdekeket és véleményeket ütköztető és annak eredményeképpen minden fél számára elfogadható

legyen.

A nyilvánosságról gondoskodni kell:

- a helyzetelemzés során,
- az általános célok meghatározása során,
- az általános célok konkretizálása tekintetében, valamint
- a célsorrend meghatározásakor.

A gazdasági program előkészítése során így gondoskodni kell az anyagok lakosság, és vállalkozók általi megismerhetőségéről.

III. A gazdasági program

1. Az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldások

..... önkormányzat képviselő-testülete a gazdasági elképzelései között fontosnak tartja az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó intézkedéseket.

Az önkormányzat képviselő-testülete az önkormányzati és egyéb közigazgatási feladatait a hivatala útján látja el.

A képviselő-testület – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben meghatározott sorrendet követve – a következő közszolgáltatásokra vonatkozóan rendelkezik:

- településfejlesztés, településrendezés;
- településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozéka-
inak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntar-
tása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezé-
se;
- egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágszálóirtás);
- óvodai ellátás;
- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszín-
ház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a he-
lyi közművelődési tevékenység támogatása;
- gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapít-
ható meg;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - érté-
kesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- hulladékgazdálkodás;
- távhőszolgáltatás.

1. Közigazgatás

A közigazgatás az a közszolgáltatás, melyet a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény kötelező feladatként nem határoz meg a többi közfeladat sorában, ugyanakkor a törvény más szakaszaiból az önkormányzat egyértelmű feladata.

A feladatellátással kapcsolatos elvárások jelentősen változtak, így a hivatali hatalom helyett a hivatal szolgáltató jellegének kell megjelennie és fokozatosan erősödnie.

A célok között érdemes kitérni:

- a közigazgatástól elvárt hatékonysági, szemléletváltási célokra, valamint
- azokra a fejlesztésekre, melyek anyagi jellegűek.

*Az önkormányzat területén jelentkező közigazgatási feladatokat
(hivatal) látja el.*

A közigazgatás megfelelő színvonalának biztosítása érdekében az alábbi nem anyagi jellegű célok megvalósítása szükséges:

- a szolgáltató jellegű közigazgatás megteremtése, az ügyek gyors, érdemi elintézése,
- az ügyfélfogadási idők évenkénti átgondolása,
- az ügyfelek várakozási idejének csökkentése, kulturált várakozási feltételek megteremtése,
- az elektronikus ügyintézés lehetőségének megteremtése,
- az információs szolgáltatás működtetésének kiterjesztése,
- az egyes ügytípusokkal kapcsolatban a hivatal honlapján kialakításra kerüljön a megfelelő tájékoztatási rendszer, elérhetőek, elektronikusan letölthetőek legyenek a kérelmek, nyilatkozatok, tájékoztatók stb

Az önkormányzati hivatallal kapcsolatos anyagi jellegű fejlesztési elképzelések:

- a közigazgatás tárgyi feltételeinek javítása érdekében el kell készíteni a gazdasági program időszakára vonatkozó fejlesztési tervet, valamint annak érvényesüléséről gondoskodni kell a költségvetési tervezés során. (Főbb fejlesztések:)
- a hivatal ügyfélfogadási helyiségeinek akadálymentesítése.

2. Településfejlesztés, településrendezés

A településfejlesztés, településrendezés sajátos közszolgáltatás, melynek biztosítása az önkormányzat részéről összetett feladatként jelentkezik.

A településfejlesztés, településrendezés alapvető, általános szabályait az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXVIII. törvény határozza meg.

A településfejlesztés feladata a településen élők számára:

- a települési élet- és környezetminőség javítása,
- a környezetbiztonság erősítése,
- a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító, hosszú és rövid távú fejlesztési irányok, célok és az azok elérését biztosító programok és eszközök meghatározása.

Az önkormányzat a hivatkozott törvény 9/A. § (3) bekezdése alapján településfejlesztési koncepciót készít. A koncepcióban rögzíteni kell a településfejlesztési szándékokat, a település jövőképét, kiterjed:

- a helyi környezet,
- a társadalom,
- a gazdaság,
- az infrastruktúra fejlesztésére.

A településfejlesztés, mint közszolgáltatás akkor lehet megfelelő, ha érvényesülnek a következők:

- nyilvánosság biztosítása,
- a fejlesztés átgondoltsága,
- a rendezési terv elkészítése, aktualizálása,
- aktív pályázati tevékenység.

A településfejlesztés széles nyilvánossága

Az önkormányzat képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés a településen élők és tevékenykedők számára ismert módon, a széles nyilvánosság biztosítása mellett történjen, mivel ez a biztosítéka annak, hogy az elméleti fejlesztési tervekből azok valósuljanak meg, melyek tényleg a település jövőjét, hosszú távú fejlődését, fejlesztését szolgálják.

A településfejlesztés nyilvánosságával kapcsolatos célkitűzések:

- A településfejlesztésbe be kell vonni a helyi lakosságot, vállalkozókat és önszerveződő közösségeket, lehetőséget adva számukra arra, hogy:
 - az önkormányzat településfejlesztési elképzeléseket véleményezzék,
 - településfejlesztési javaslatot adjanak.
- Gondoskodni kell arról, hogy a településfejlesztési elképzelésekkel kapcsolatos - az előzőekben említett - vélemények, illetve javaslatok érdemben megvizsgálásra kerüljenek.
- Törekedni kell az érintettekkel való párbeszédre, a nyilvánosság ne szorítkozzon csak a megismerhetőségre, az önkormányzat befogadó legyen az érintettektől érkezett észrevételekre, felvetésekre.
- El kell készíteni és folyamatosan karban kell tartani a település honlapját, elérhetővé téve a településfejlesztéssel kapcsolatos információkat.
- Érdekegyeztető és tájékoztató fórumokat kell szervezni az egyes fejlesztésekhez kapcsolódva.

A településfejlesztés átgondoltsága

A településfejlesztésnek átgondoltnak kell lenni, így egy előre meghatározott településfejlesztési irány felé kell hatnia.

Az irány meghatározásakor a helyzetelemzés során feltárt, valamint a nyilvánosság bevonásával felmerült főbb lehetőségeket kell figyelembe venni.

Az önkormányzat képviselő-testülete fontosnak tartja, hogy a településfejlesztés során:

- meghatározásra kerüljön a településfejlesztés fő iránya, a településfejlesztési koncepció,

- csak a fő iránynak megfelelő, abba beleillő településfejlesztésre kerüljön sor a településfejlesztés és működtetés valamennyi területén,
- a konkrét településfejlesztési cél meghatározása során csak azok a célok kerüljenek a költségvetési tervekbe, melyek harmonizálnak az érvényben lévő gazdasági programban meghatározott elképzelésekkel.

A településfejlesztés átgondoltságát segíti a településfejlesztési koncepció, jelen gazdasági program, valamint az éves költségvetési tervek, az önkormányzati működés egyes területére vonatkozó működési és fejlesztési programok, koncepciók, melyek sorrendbe állítják a célokat, illetve részcélokat valósítanak meg a ciklus évei alatt.

A településfejlesztés során azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni:

- melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az önkormányzat tartósan (legalább 10 éven keresztül) a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat, és/vagy
- melyek hosszú távon a település élhetőbbé válását szolgálják,
- melyek hozzájárulnak munkahely teremtési feltételek kedvező alakulásához,
- melyek kedvezően befolyásolják a településnek a környező településekhez viszonyított súlyát, jelentőségét,
- amelyek széles körben számíthatnak a lakosság, valamint az egyéb érintettek közvetlen és közvetett erkölcsi és anyagi támogatottságára,
- beruházások esetében azokat, melyek gazdaságosságát, üzemeltethetőségét, kihasználtságát előzetes eljárásban igazolták.

A településrendezési terv elkészítése, aktualizálása

A településfejlesztéshez közvetlenül kapcsolódik a település rendezési terve, mely keretet ad egyes fejlesztési elképzeléseknek, különösen az építési beruházások, az egyes területek hasznosítása tekintetében.

A településrendezés feladata, hogy a település területének, telkeinek felhasználására és az építés rendjére vonatkozóan:

- szabályozza a település fejlődésének térbeli-fizikai kereteit,
- elősegítse a település működőképességét,
- biztosítsa a település működőképességéhez szükséges infrastruktúrát,
- gondoskodjon a helyi építészeti és természeti arculat védelméről.

A településrendezési terv tartalmi követelményeit jogszabály határozza meg. Ennek keretein belül azonban az önkormányzat jelentősen szabad kezet kap az egyes területek besorolása tekintetében. (Csak akkor lehet ipari, ipari és szolgáltató területet kialakítani, ha a terület kijelölése a rendezési tervben megtörtént.) A rendezési terv hosszú távra jelöli ki a település építészeti vonatkozású fejlesztési lehetőségeit. A rendezési terv aktualizálását úgy kell elvégezni, hogy az legalább az önkormányzati ciklus idejére, a gazdasági programmal összhangban készüljön. Ennek oka, hogy:

- a rendezési terv módosítása időigényes, mivel elkészítése külön szakértelmet igénylő tevékenység, sok közreműködő szakhatóság eljárására is szükség van,
- a rendezési terv elkészítése, módosítása jelentős költséggel is jár.

Fontos azonban az, hogy a rendezési tervben foglaltak csak lehetőséget jelentenek az önkormányzat számára és nem meghatározott időn belüli megvalósítási kényszert.

Az önkormányzat területrendezési terve a településfejlesztés egyik alapidokumentuma, amely kijelöli a településen belül az egyes településrészek funkcióját, jellegét.

A képviselő-testület feladata, hogy:

- a ciklus ideje alatt áttekintse a településrendezési tervet, szükség esetén lépéseket tegyen a rendezési terv módosítására,*
- biztosítsa a rendezési terv és a településfejlesztési célok harmonizációját,*
- lépéseket tegyen a rendezési tervben szereplő fejlesztések megvalósítására.*

Aktív pályázati tevékenység

A településfejlesztés legtöbb esetben pénzügyi forrásigénnyel is jár. Ennek megfelelően külön figyelmet kell szentelni:

- az önkormányzat pályázati aktivitására, valamint
- a település lakosságát, egyéb szervezeteit, vállalkozásokat segítő pályázati tevékenységre.

A településfejlesztés során fontos, hogy az önkormányzat:

- pályázó, és
- pályáztató is lehet.

A sikeres pályázás érdekében:

- felelősöket kell kijelölni az önkormányzat különböző szintű, jellegű pályázatok figyelemmel kísérésére,*
- az évenként ismétlődő jellegű pályázatokra előre fel kell készülni az engedélyek és árajánlatok beszerzésével, mivel a tervezés, valamint az engedélyeztetés időigényessége miatt az adott pályázatban megadott határidő gyakran nem elegendő,*
- figyelni kell az előre elkészített tervek hatályosságát, szükség esetén kérni kell a tervek felhasználhatósági idejének módosítását,*
- a pályázatok megírására a szükséges szakértelemmel és tehetséggel rendelkező személyt/személyeket kell keresni és megbízni (lehet külsős is),*
- lépéseket kell tenni az adott fejlesztés megyei, illetve régiós fejlesztési programba való illesztéséhez,*
- keresni kell a más önkormányzattal való közös fejlesztés lehetőségét akkor, ha adott fejlesztéssel megvalósuló közszolgáltatás így biztosítható, vagy a színvonalának fejlesztése így érhető el,*
- meg kell vizsgálni a sikeres pályázatokra ösztönző érdekeltségi rendszer kidolgozásának szükségességét,*

A sikeres pályáztatás érdekében:

- keresni kell azokat a közszolgáltatásokat, melyekbe bevonható a lakosság, illetve a civil szervezetek,*
- pályáztatás helyi rendjét igazítani kell az egyes közszolgáltatási feladatok ellátásához.*

Településfejlesztési célok a gazdasági program időszakára

A településfejlesztési célokat a település adottságához, a helyzetelemzés során felmerül jogos igényekhez és anyagi, pénzügyi lehetőségekhez kell igazítani.

Itt nem konkrét célokat, csak irányokat kell megadni.

Az önkormányzat településfejlesztési céljai olyan célok, melyek a település általános fejlesztését segítik elő, valamint a közszolgáltatások biztosításához és fenntartásához, valamint általános fejlesztéséhez kapcsolódnak.

A részletes célokat a gazdasági program más részei tartalmazzák,

Általános településfejlesztési célok:

- településrendezési terv aktualizálása és a rendezési tervben meghatározott egyes elképzelések megvalósítása,
- belterületi közutak karbantartása,
- közút építése,
- járdák karbantartása,
- járda építése,
- középületek állapotának megfelelő színvonalon tartása,
- középületek környezetének rendezése, parkolók kialakítása,
- csapadékvíz-elvezető rendszer építése, felújítása,
- egészséges ivóvízvezeték rendszer felújítása, építése,
- szennyvízcsatorna kiépítése,
- temető létesítményeinek felújítása, építése,
- buszváró létesítése,
- nem hasznosított külterületi önkormányzati ingatlanok erdősítése, pihenő parkká alakítása,
- turisztikai jellegű területek fejlesztése, kialakítása,
-

Konkrét településfejlesztési célok, melyeket a gazdasági program más részei nem tartalmaznak:

- építési telkek kialakítása a következő területeken:
- a meglévő önkormányzati lakótelkek, ipari területek értékesítése:
-

3. A településüzemeltetés

A településüzemeltetési közszolgáltatások biztosítása, illetve a szolgáltatások fejlesztése tekintetében figyelembe kell venni a következő részterületeket:

- a) köztemetők kialakítása és fenntartása,
- b) közvilágítás biztosítása,
- c) kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- d) helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- e) közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- f) gépjárművek parkolásának biztosítása.

a) A köztemető kialakítás és fenntartás

A köztemető-fenntartás olyan feladat, melyre vonatkozóan:

- központi jogszabályok, így:
 - a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény, valamint

- a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Kormányrendelet, illetve
- helyi rendelet előírásai is vonatkoznak.

A feladatokat célszerű szétválasztani a kötelező, illetve nem kötelező feladatokra. Kötelezőek értelemszerűen azok, melyeket a vonatkozó jogszabályok az üzemeltetési feltételeként írnak elő, nem kötelező az ezen túli feladatok.

A kötelező feladatok mennyiségét, várható ütemezését a köztemetők állapotának felmérését követően célszerű meghatározni.

Az önkormányzat kötelező feladatként köteles ellátni a köztemető kialakításával és fenntartással kapcsolatos feladatokat.

A köztemető kialakítás, illetve fenntartás, mint közszolgáltatás biztosítása és színvonalának emelése érdekében az alábbi feladatok ellátására van szükség:

- *át kell tekinteni az önkormányzat köztemető rendeletét,*
- *gondoskodni kell a köztemető üzemeltetéséről:*
 - *köztemető a címen található,*
melynek üzemeltetését a végzi,
 - *köztemető a címen található,*
melynek üzemeltetését a végzi,
- *a köztemetőkben rendelkezésre álló szabad temetési helyek alapján időben gondoskodni kell új temető kialakításáról, illetve a meglévő(k) bővítéséről. Új temető kialakítása, illetve temető bővítési igény évtől várható. A kialakítás, bővítés helye és tervezett mérete:*

A köztemető-fenntartásokhoz kapcsolódva a következő fejlesztési célok kerülnek meghatározásra:

- *a köztemetőkben a jogszabályokban meghatározott követelményeknek való megfelelés miatt a következő fejlesztésekre, felújításokra van szükség:*
 - temetőben:
 - temetőben:
- *a köztemető térburkolása, parkosítása indokolt.*

b) Közvilágítás biztosítása

A közvilágításra vonatkozó előírásokat a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény határozza meg

Az önkormányzat belterületén a közvilágítással való ellátottság %. A közvilágításból ki maradt településrészek utcák szerint (házszámától - házszámig):

A közvilágítási szolgáltatást jelenleg a szolgáltató végzi szolgáltatási szerződés alapján. A szolgáltató váltás lehetőségét vizsgálni kell a költségek csökkentésének oldaláról.

A közvilágítással kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- *a közvilágítási korszerűsítése, energiatakarékos izzók alkalmazása a következő területeken:*
- *a közvilágítás kiépítése a következő területeken:*

c) Kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása

A kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítására vonatkozó előírásokat a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról szóló 2012. évi XC. törvény határozza meg.

A kéményseprői közszolgáltatást

- köteles ellátni:
 - a megye egész területén a megyeszékhely megyei jogú város önkormányzata,
 - Pest megye közigazgatási területén érd megyei jogú város önkormányzata,
 - a fővárosban a fővárosi önkormányzat,
- elláthatja, más önkormányzat, ha a feladatra kötelezettel megállapodást kötött.

A kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítására az önkormányzat nem kötelezett. A szolgáltatást a település lakosai részére a megyei jogú város önkormányzata biztosítja.

A kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosításával, fejlesztésével összefüggő elképzelések:

- :
-

d) Helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása

A helyi közutak kezelésével kapcsolatos alapvető feladatokat a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény tartalmazza.

A helyi közutak kezelését végezheti:

- az önkormányzat saját maga, vagy
- a kezelési jogot koncesszióba adhatja, illetve
- a közutak üzemeltetésére, karbantartására szerződést köthet.

A helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása témakörében pontos képpel kell rendelkezni arról, hogy melyek a helyi önkormányzat üzemeltetésében, kezelésében lévő utak, és melyek azok, melyek már nem az önkormányzat kezelésében vannak.

A helyi közutakkal kapcsolatos feladatok ellátásakor figyelembe kell venni az közutak útszám szerinti besorolását.

Vizsgálni kell, hogy a következőket:

- a helyi közút hálózat minősége megfelel-e a lakossági igényeknek, illetve a korábban a szerződések alapján vállalt ígéreteknek,
- a nem belterületi utak állapotát, valamint azt, hogy ezek az utak milyen forgalmat bonyolítanak le, illetve az út burkolatának megváltoztatása várhatóan milyen úthasználati szokásokat idézne elő, és ez hogyan hatna az önkormányzat gazdasági programjában meghatározott további célok megvalósulására,
- milyen a közlekedésbiztonság, és azt milyen módon és eszközökkel lehet fejleszteni.

A képviselő-testület a helyi közutak fenntartásával kapcsolatban a közúthálózat olyan kialakítására törekszik, melyek megfelelnek a település igényeinek és egyben a településfejlesztési céloknak is:

- Szükséges a belterületi utak folyamatos karbantartása, felújítása különösen a következő útszakaszokon:

-
-

- Szükséges a zártkerti utak folyamatos karbantartása, felújítása különösen a következő útszakaszokon:

-
-

- Szükséges a külterületi utak folyamatos karbantartása, felújítása különösen a következő útszakaszokon:

-
-

- Új utak építése szükséges a következő területeken:

- burkolattal a utca,
- burkolattal a utca,

- Járdaépítés és felújítás szükséges a következő területeken:

-
-

- A közlekedésbiztonság növelése érdekében a következő indokolt:

-
-

A közút fenntartását a tevékenység volumenétől függően az önkormányzat saját szervezettel, illetve külső szolgáltatóval végzi a következők szerint:

Az 1988. évi I. törvény 45. §-a szerinti útellenőri szolgálat feladatait a
..... végzi.

A közútkezeléssel összefüggésben fontos, hogy az önkormányzat:

- lépést tegyen annak érdekében, hogy az utak állaga ne romoljon,
- figyelemmel kísérje azokat a tényezőket, melyek az utak állapotában kárt okoznak,
- hatékony eszközöket dolgozzon ki annak érdekében, hogy egyes utakat csak az arra feljogosítottak használják.

A fentiek érdekében gondoskodni kell az utak menti tájékoztató táblák, és egyéb forgalom szabályozó tárgyak, jelek elhelyezéséről.

e) Helyi közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása

A közterületek kialakításához - az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény alapján közterület alakítási tervet lehet készíttetni.

A közterületek fenntartása témakörében helyzetfelmérést kell készíteni a közterületként nyilvántartott, illetve közterületként használt területekről, funkciójukról, állapotukról.

Vizsgálni kell, hogy:

- a közparkként nyilvántartott területek száma és terület nagysága megfelel-e a helyi igényeknek,
- a nem út és járda jellegű közterületek fejlesztésére milyen lakossági igények jelentkeztek.

A képviselő-testület kívánatosnak tartja a közterületek megfelelő színvonalon történő fenntartását, ennek érdekében a következő feladatokat határozza meg:

- Ki kell dolgozni a közterület alakítási tervet.
- A közterületeket a közterület alakítási terv figyelembe vételével kell kialakítani, fenntartani, fejleszteni.
- Fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztántartására.
- Be kell kapcsolódni a más szervek által meghirdetett település-virágosítási programba, ehhez kérni kell támogatók, önkéntesek segítségét.
- Gondoskodni kell a közterületek fásításáról, az elöregedett, veszélyes fák kivágásáról és pótlásáról.
- Át kell gondolni a közterület használat helyi igénybevételi rendjét.

A közterületekkel kapcsolatban az alábbi fejlesztési célok határozhatóak meg:

- Egyes közterületeket úgy kell kialakítani, hogy azok alkalmassá váljanak önkormányzati rendezvények megtartására (tér kialakítása, infrastruktúra biztosítása). Az érintett közterületek és az őket érintő fejlesztési célok:

- ,
-

- Díszburkolattal kell ellátni a következő területeket:

- ,
-

- Nagyobb figyelmet kell fordítani a köztéri építmények állagának megőrzésére, és el kell végezni a következő felújításokat:

- ,
-

- Látványelemekkel (pl. szobor, szökőkút, óra stb.) kell gazdagítani a közterületeket a következők szerint:

- ,
-

Különösen a következő közterületekre kell koncentrálni:

- önkormányzati hivatal környéke,
- önkormányzati intézmények:
- játszótér,
- sportpálya,
- temető,
-

A közterület-fenntartási feladatokat a szerv látja el.

Az önkormányzat képviselő-testülete a játszóterekkel kapcsolatban az alábbi feladatokat határozza meg:

- az EU-s szabványnak megfelelően át kell alakítani a következő játszótereket:
- ,
-
- folyamatosan gondozni, ápolni kell a játszóterek eszközeit, valamint zöldfelületeit,
- évente két alkalommal balesetvédelmi megelőző karbantartást kell végezni.

f) Gépjárművek parkolásának biztosítása

Az önkormányzat számára kötelező feladat a helyi közutakon, a helyi önkormányzat tulajdonában álló közforgalom előtt el nem zárt magánutakon, valamint tereken, parkokban és egyéb közterületeken közúti járművel történő várakozás (parkolás) biztosítása.

A parkolóhelyek biztosítására vonatkozó előírást tartalmaz az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet, miszerint a települési önkormányzatnak - az építményekhez biztosított gépjármű elhelyezésén túlmenően - biztosítania kell a település idegenforgalmi és központi szerepéből származó forgalom ellátását szolgáló személygépjármű és autóbusz parkolóhelyeket, az igényeknek megfelelően, egyedi méretezés szerint.

A parkolási lehetőség biztosításával kapcsolatos célkitűzések érdekében vizsgálni kell:

- a meglévő parkolási lehetőségeket,
- a parkolási lehetőségek fekvését, elhelyezkedését, kihasználtságát,
- a parkolási igények területi megoszlását, illetve időszakosságát,
- az igények kielégíthetőségi lehetőségét.

A parkolók tekintetében vizsgálni kell, hogy a parkolási lehetőséget hol célszerű ingyen, és hol térítés ellenében biztosítani, és a parkolók fenntartása milyen szervezeti háttérrel történjen.

A parkolási lehetőségek biztosítása érdekében feladat:

- a meglévő parkolók megfelelő állapotának biztosítása,
- parkolási helyek növelése parkolások ésszerűsítésével, parkolási jelek feltüntetésével,
- a gazdaságos fizető parkoló üzemeltetés, a parkoló üzemeltetés megfelelő szervezeti keretének biztosítása.

Parkolással összefüggő fejlesztési célok:

- parkolók kialakítása a következő helyszínen:
- parkolók felújítása a következő helyszínen:

4. A közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése

A közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmények elnevezésének alapvető szabályait

- központi (a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény, valamint a központi címregiszterről és a címkezelésről szóló 354/2014. (XII. 23.) Kormányrendelet),
- míg helyi szabályait a helyi önkormányzati rendelet szabályozza.

Az önkormányzat e feladat ellátása érdekében

- gondoskodik a helyi rendeletben meghatározottak betartásáról, különösen a még névvel nem rendelkező közterületek elnevezése, valamint a közterületek nevének megváltoztatása tekintetében,
- gondoskodik a közintézmények elnevezéséről.

5. Egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások

Egészségügyi alapellátás

Az önkormányzat egészségügyi alapellátás keretében nyújtandó ellátásainak körét az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. §-a határozza meg.

Az önkormányzat egészségügyi ellátásával összefüggő feladatokat az alapján kell meghatározni, hogy:

- milyen a lakosság általános egészségügyi állapota,
- milyen az egészségügyi intézményhálózat, illetve
- milyenek az intézményhálózattal kapcsolatos lakossági elvárások.

Vizsgálni kell azt is, hogy az egyes egészségügyi ellátások körzetei és a lakosság általi elérhetősége milyen kapcsolatban van egymással.

Kiemelt feladat az egészségügyi szolgáltatást biztosító intézmények akadálymentesség szerinti felülvizsgálata, és az akadálymentesítés megvalósítása.

Az önkormányzat kötelező feladata az egészségügyi alapellátás biztosítása. A képviselőtestület a gazdasági program időtartama alatt az egészségügyi szolgáltatást a következő módon kívánja biztosítani:

- Fenntartja:

- a háziorvosi ellátást és a hozzá kapcsolódó ügyeleti ellátást

(..... rendelőben praxissal),

- a házi gyermekorvosi ellátást és a hozzá kapcsolódó ügyeleti ellátást

(..... rendelőben praxissal),

- a fogorvosi alapellátást és a hozzá kapcsolódó ügyeleti ellátást

(..... rendelőben praxissal),

- a védőnői ellátást,

- az iskola-egészségügyi ellátást (az ellátó:))

- Körültekintően állapítja meg az egészségügyi alapellátások körzeteit.

- Az általános egészségügyi helyzet javítása érdekében kezdeményezi – az egészségügyi, higiéniai szempontból nem megfelelő, illetve sérülékeny településrészek felkutatását, és a helyzet javítására vonatkozó programok kidolgozását, majd megvalósítását.

- A parlagfű elleni védekezésre nagyobb hangsúlyt fektet. Beszámoltatja az önkormányzati hivatalt az ez irányú hatósági tevékenységéről, az elért eredményekről, támogatja a témával kapcsolatos ismeretterjesztést, illetve a parlagfű terjedése ellen küzdő akciókat.

- A közterületeken és az önkormányzati területeken saját erőből gondoskodik a parlagfű-mentesítésről.

Az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- akadálymentesítés a következő intézménynél:,

- épület:,

- gép, berendezés, felszerelés:,

- jármű:,

- egyéb:

Az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások

A képviselő-testület az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése érdekében a következő közszolgáltatásokat biztosítja, illetve az alábbi intézkedéseket teszi a szolgáltatás színvonalának emelése érdekében:

- A képviselő-testület, az önkormányzati hivatal és az egészségügyi, szociális ellátást végző intézmények, személyek folyamatosan együttműködnek egymással az egészséges életmód feltételeinek javítása érdekében. (A kölcsönös együttműködés tapasztalatairól a testület legalább évente egy alkalommal meghallgatja az intézményvezetők, illetve a hivatalvezető tájékoztatóját.)
- Támogatja azokat a kezdeményezéseket, melyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőréssel, az időskorúak problémájával, a hátrányos szociális helyzetbe került személyekkel kapcsolatos felvilágosító, tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása érdekében ellátja a helyi sporttevékenységgel kapcsolatos feladatokat (lásd korábban), így biztosítja a mozgáshoz való helyet.
- Ellenőrzi, hogy:
 - a középületekben, közművelődési intézményekben dohányozni csak az arra kijelölt helyen lehessen.
 - kulturális rendezvények sorába épüljenek be a dohányzás, alkohol, drog fogyasztás ártalmaira irányuló programok.

Az egészséges életmóddal kapcsolatos fejlesztési célok:

- szabadidő park, erdő létrehozása, ennek érdekében terület vásárlás, fásítás és parkosítás a következő területeken:

6. A környezet-egészségügy

A környezet-egészségügy biztosítása, illetve fejlesztése tekintetében az alábbi területekre kell koncentrálni:

- a) köztisztaság,
- b) települési környezet tisztaságának biztosítása,
- c) rovar- és rágcsálóirtás.

A környezet-egészségügy területén az önkormányzat feladat ellátási kötelezettségét az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 153. §-a is előírja.

a) Köztisztaság

A köztisztaság témakörében a helyi önkormányzat rendeletet alkothat. A köztisztaság biztosítása, illetve fejlesztése tekintetében vizsgálni kell a helyi rendelet tartalmát és érvényesülését,

A feladatok, célok meghatározásánál figyelembe kell venni a helyzetelemzés információit, illetve a településen élők és tevékenyek jelzéseit.

A közterületek tisztán tartásáról, a zöldfelületek gondozásáról
gondoskodik.

b) Települési környezet tisztaságának biztosítása

A települési környezet tisztaságának biztosítása kiterjed az önkormányzat illetékességi területére, így a belterületekre, zártkertekre és külterületekre is.

Cél, hogy feltárássra kerüljenek:

- az illegális szemétkerakó helyek,
- az illegális hulladéklerakás okai, illetve megelőzési és szankcionálási lehetőségei.

A települési környezet tisztaságának biztosítása során a fejlesztési elképzeléseknek ki kell terjednie a helyi közutak és járdák:

- téli síkosság mentesítésére,
- nyári locsolására,
- őszi lombeltakarítására.

A települési környezet tisztán tartása - és ezzel az illegális hulladéklerakás csökkentése - érdekében

- évente lomtalanítási akciókat kell hirdetni,
- szelektív hulladék lerakóhelyeket kell kialakítani.

A települési környezet tisztaság fenntartási közszolgáltatás biztosítása érdekében az önkormányzat:

- évente ... alkalommal megszervezi a lomtalanítási akciót,
- évente ... alkalommal szemétkyűjtési akciót szervez a lakosság és a civil szervezetek, valamint a tanulók bevonásával,
- rendszeresen gondoskodik a közterületőknél található konténerek ürítéséről,
- biztosítja azt, hogy a közterületekre hulladékgyűjtő edények megfelelő számban kihelyezésre, illetve rendszeres időközönként ürítésre kerüljenek,
- gondoskodik az önkormányzati közutak téli síkosság mentesítéséről és a hó eltakarításáról, a nyári locsolásáról, valamint az őszi lomb eltakarításáról.

A területhez tartozó fejlesztési elképzelések:

- a köztisztaság biztosításához, zöldfelület gondozáshoz szükséges eszközök, járművek beszerzése:
- illegális szemétkerakó helyek felszámolása a következő helyeken:
-
- az illegális szemétkerakás megakadályozása a következő helyeken:
-

c) Rovar- és rágcsálóirtás

A települési önkormányzat feladata az illetékességi területén a rovar- és rágcsálóirtás.

Az egészségügyi kártevőkkel kapcsolatos feladatokat a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 31.) NM rendelet tartalmazza, és határozza meg az egészségügyi kártevőket.

A tapasztalatok alapján:

- kártevő jelent gondot, mely ellen a védekezés gyakorisággal történik,
- kártevő jelent gondot, mely ellen a védekezés gyakorisággal történik.

A rovar- és rágcsálóirtás közszolgáltatás biztosítása érdekében az önkormányzat:

- rendszeresen áttekinti a rovar- és rágcsáló elszaporodásával kapcsolatos jelzéseket,
- szükség esetén gondoskodik az önkormányzati területek rovar- és rágcsálóirtásáról,
- a rovar- és rágcsálóirtás megoldása a következő szolgáltató igénybevételével történik:

7. Az óvodai ellátás

Az óvodai ellátást az önkormányzat a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény alapján látja el.

Az óvodai ellátás biztosítása területén figyelembe kell venni az egységes óvoda és bölcsőde kialakításának lehetőségét is.

E területen meghatározott célok részben átemelhetők az önkormányzat óvodai ellátásra vonatkozó minőségirányítási programjából, másrésztől pontosan meg kell határozni az anyagi kiadással járó fejlesztési célokat.

Az önkormányzat a köznevelés biztosítása és színvonalának javítása érdekében a következő feladatokat látja el:

- Felülvizsgálja a közneveléshez kapcsolódó önkormányzati hosszú és középtávú elképzeléseket.

- Továbbra is gondoskodik az óvodai ellátás megszervezéséről.

A rendelkezésre álló óvodai férőhelyek száma fő. A demográfia adatok alapján a gazdasági programmal érintett időszakban az igényelt férőhelyek száma körülbelül: fő.

- Az óvoda fejlesztésével kapcsolatos célok:

- épület létesítés, bővítés:

- épület felújítás:

- óvodai berendezések, felszerelések pótlása, fejlesztése:

- Áttekinti az intézményműködtetés formáját (közös fenntartás, intézményirányító fenntartás, társulás stb.), valamint a vonatkozó alapidokumentumokat.

- Az intézményhálózat működtetésére vonatkozóan felméri, hogy a működtetés milyen formában történhet, meg lehet-e tartani az intézményeket külön-külön, vagy tagintézményesíteni kell.

- Intézkedéseket tesz az intézmények kihasználtságának növelésére, ennek érdekében támogatja az intézményt népszerűsítő programok szervezését, valamint az intézményeknek bemutatkozási lehetőséget biztosít az önkormányzat honlapján.

- Szorgalmazza a köznevelési intézmények közötti kapcsolat kiépítését és fenntartását.

- Az önkormányzat segíti az intézmények pályázati tevékenységét, figyelemmel kíséri a benyújtott pályázatokat és azok megvalósulását.

- A köznevelésben résztvevő tanulók részére a

..... intézményekbe való eljutáshoz az önkormányzat:

- ingyenes vagy kedvezményes utazási bérletet biztosít, illetve

- a falugondnoki busszal történő közlekedést biztosítja.

8. Kulturális szolgáltatás, előadó-művészet támogatása, kulturális örökség védelme, helyi közművelődési tevékenység támogatása

Az önkormányzat közművelődési feladatait, bele értve a művészeti tevékenységeket is tartalmazza a hatásköri törvény (1991. évi XX. törvény), valamint a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény.

A jogszabály az önkormányzat feladatként definiálja:

- a közművelődés feltételeinek biztosítását,
- a közösségi szintér, közművelődési intézmény működtetését,
- a közművelődési tevékenység támogatását.

Az önkormányzat e területre megfogalmazott feladat és célmeghatározása előtt vizsgálnia kell:

- a rendelkezésre álló intézményeit,
- az egyes intézményekben folyó tényleges tevékenységet, a kihasználtságot,
- a lakosság, és a civil szervezetek által jelzett használati igényeket és további épület és tér igényeket.

A megfelelő kulturális célú épületek biztosítása fontos, mivel hozzá tartozik az élhető településképhez.

Egyes intézmények tekintetében vizsgálni kell, hogy az intézmény átalakításával, korszerűsítésével hogyan lehet az intézményt minél több különböző célra használni (színházi előadás, kiállítások, táncos rendezvény, koncertek, előadóestek, megemlékezések stb.).

Az önkormányzat a közművelődés és a kultúra tevékenységekkel kapcsolatban az önkormányzati rendeletben, illetve a jogszabályokban előírt szolgáltatások biztosítása és a szolgáltatások színvonala emelése érdekében a következő feladatok ellátásának szükségességét fogalmazza meg:

- *Felül kell vizsgálni a helyi közművelődési rendeletet.*
- *A könyvtár működtetése során:*
 - *intézkedéseket kell tenni a könyvtárral kapcsolatos gyarapítása érdekében, ehhez ki kell használni a pályázati lehetőségeket, fogadni kell a magánszemélyek, intézmények, vállalkozások könyv, elektronikus információhordozó, folyóirat, felajánlásait, illetve anyagi támogatását,*
 - *ismertté kell tenni a könyvtári szolgáltatások körét,*
 - *a könyvtári nyitva tartást az igényekhez kell igazítani.*
- *A művelődési-, illetve a kulturális működtetésével kapcsolatban:*
 - *biztosítani kell a működtetéshez szükséges költségvetési forrásokat,*
 - *gondoskodni kell arról, hogy a kulturális, közművelődési feladatokat is ellátó szervezetek:*
 - *számára biztosítva legyen a működéshez szükséges közösségi hely,*
 - *kapjanak pénzügyi, anyagi támogatást a vállalt feladataik ellátásához,*
 - *pályázati tevékenységét segítse az önkormányzat.*
- *Bemutatói lehetőséget kell biztosítani a helyi művészek számára (költői est, felolvasó est, kiállítások, bemutatók szervezésével).*
- *Szorgalmazni kell a település múltját bemutató tárlat összeállítását és a tárlat bővítését.*
- *Támogatni kell a helyi kiadványok megjelenését.*

9. Gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében az önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.

A gyermekjóléti alapellátások körébe tartoznak:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása, ezen belül: bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás,
- gyermekek átmenti gondozása,
- családok átmeneti otthona.

A gyermekjóléti feladatok volumenét részben gyermekvédelmi tárgyú központi jogszabályok és a helyi rendelet, másrészt a tapasztalatok alapján gyermekvédelmi intézkedést igénylő családok, gyermekek száma határozza meg.

A feladatokat önkormányzati szinten a szociális ellátórendszerrel együtt kell elemezni, mivel családon belül a szociális ellátás és a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása egymással gyakran összekapcsolódnak.

Az önkormányzatnak át kell tekintenie azt, hogy a gyermekjóléti szolgáltatásokat és ellátásokat milyen intézményi háttérrel látja el, s milyen az intézmények kihasználtsága.

A célok meghatározása előtt vizsgálni kell, hogy a településen milyen civil szervezetek vesznek részt a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokban.

Az önkormányzat képviselő-testülete kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat.

A kapcsolódó szolgáltatások körében ellátandó feladatok:

- évente felül kell vizsgálni a helyi gyermekvédelmi rendeletet, illetve a szociális rendelet gyermekekre vonatkozó támogatási rendszer tekintetében,
- az önkormányzat a gyermekjóléti ellátásokat a következő intézménnyel nyújtja:
 - a gyermekjóléti szolgáltatást
 - gyermekek napközbeni ellátását:
 - a) bölcsődei ellátást:
 - b) családi napközi:
 - c) családi gyermekfelügyelet:
 - d) házi gyermekfelügyelet:
 - e) alternatív napközbeni ellátás:
 - a gyermekek átmenti gondozását:
 - a családok átmeneti otthona ellátást:

A gyermekjóléti ellátásokhoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- akadálymentesítés a következő intézménynél:
- épület:
- gép, berendezés, felszerelés:
- jármű:
- egyéb:

9.a) Szociális szolgáltatások és ellátások

A szociális feladatok volumenét:

- a szociális tárgyú központi jogszabályok és a helyi rendelet, valamint
- a helyi lakosság szociális helyzete

határozza meg.

A területet szabályozó központi jogszabály a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény.

A szociális közszolgáltatások lehetnek:

- intézményi ellátások, illetve
- nem intézményi ellátások.

A szociális intézmények tekintetében a tényleges feladatok és célok meghatározása előtt vizsgálni kell az intézményi kihasználtságot, a várólistán szereplő személyek számát.

A nem intézményi ellátások esetében az ellátásokra fordítandó kiadások nagyságrendjét, azon belül is a saját forrás igényt kell vizsgálni. Az ellátási rendszert úgy kell kialakítani és működtetni, hogy lehetőség szerint a szociálisan rászorult személy helyzete ne konzerválódjon, hanem lehetőség szerint kiutat mutasson a munka világába.

A helyi szociális rendeletet az önkormányzat szociális jellemzőihez igazítva kell megalkotni, és rendszeresen felülvizsgálni, módosítani, olyan helyi ellátási rendszer kidolgozásával, mely hatékonyan tudja kezelni a helyi problémákat.

Az önkormányzat képviselő-testülete fontosnak tartja a szociális alapellátások biztosítását, olyan szociális háló megteremtését, mely megfelelő szociális biztonságot nyújt a település lakosságának. A szociális ellátások területén az önkormányzat a következő feladatokat látja el:

- *A képviselő-testület évente legalább egy alkalommal – illetve központi jogszabályváltozások miatt szükség szerint – felülvizsgálja a helyi szociális ellátások rendszerét meghatározó rendeletét.*
- *Az önkormányzat biztosítja és fejleszti a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat, különösen a települési támogatás rendszerét, és gondoskodik a köztemetésről.*
- *A következő szociális alapszolgáltatásokat (az itt megjelölt, önkormányzattól eltérő szolgáltatóval) biztosítja:*
 - *falugondnoki/tanyagondnoki szolgáltatást,*
 - *étkeztetést,*
 - *házi segítségnyújtást,*
 - *családsegítést,*
 - *jelzőrendszeres házi segítségnyújtást,*
 - *közösségi ellátást,*
 - *támogató szolgáltatást,*
 - *utcai szociális munkát,*
 - *nappali ellátást.*
- *A következő szociális szakosított ellátásokat biztosítja:*
 - *ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás,*
 - *rehabilitációs intézményi ellátás*
 - *lakóotthoni ellátás*
 - *átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás*

- támogatott lakhatás,
- egyéb speciális szociális intézményi ellátás.

A szociális szolgáltatások, illetve ellátáshoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- épület:
- gép, berendezés, felszerelés:
- jármű:
- egyéb:

10. Lakás - és helyiséggazdálkodás

A lakás- és helyiséggazdálkodás alapvető szabályait a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény határozza meg.

A helyi szabályokról az önkormányzat a tulajdonában lévő ingatlanok mennyiségétől függően van rendelet alkotási kötelezettsége.

A lakás- és helyiséggazdálkodás olyan közszolgáltatás, melynek során az önkormányzat közvetlenül segíti a lakhatást, illetve rendelkezésre bocsát egyes helyiségeket.

A lakás- és helyiséggazdálkodási közszolgáltatás fejlesztését alapvetően a helyzetelemzésben feltárt tények határozzák meg, azaz:

- mennyi az önkormányzati lakás és a lakosság részére használatba adható helyiség,
- milyen igény van az önkormányzati lakásra és egyéb helyiségre.

A feladatok nagysága függ:

- a meglévő lakás és helyiség volumenétől,
- a meglévő lakás és helyiség, valamint az ezekre felmerülő igény összhangjától.

Az önkormányzat lakásgazdálkodási tevékenysége során:

- felmérést készít a helyi lakásgazdálkodási helyzetről, a lakásigényről (beleértve a nem megfelelő lakáskörülmények felszámolása miatt jelentkező igényeket is),
- gondoskodik a lakásgazdálkodáshoz kapcsolódó helyi rendeletek felülvizsgálatáról,
- javítja a különböző közszolgáltatások fenntartásához szükséges szolgálati lakás, bérlakás, szociális bérlakás állomány állagát, azaz:
 -
 -
- lakásépítéssel, vásárlással növeli az önkormányzati lakások számát, a tervezett bővítés:
- a nem lakás célú helyiségek tekintetében cél az állagmegóvás, illetve a bővítés a következők szerint:

11. A hajléktalanok ellátása, valamint a hajléktalanná válás megelőzésnek biztosítása

A hajléktalanok ellátása

A hajléktalanok ellátása a szociális ellátó rendszeren keresztül valósul meg, azaz az alapvető szabályokat a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza.

Az önkormányzat feladata, hogy rendszeresen áttekintse az egyes hajléktalanokat célzó ellátások iránti igényt, valamint a rendelkezésre álló kapacitásokat, valamint a hajléktalanok ellátásába bevonható civil szervezeteket, illetve önkénteseket. A hajléktalanokkal kapcsolatos ellátási kötelezettség az önkormányzat lakosság száma alapján differenciált, az alapján lehetett kötelező, vagy önként vállalt feladat.

Az önkormányzat a hajléktalanok ellátásának biztosítása, és az ellátás színvonalának fejlesztése érdekében:

- *A következő szociális alapszolgáltatásokat (az itt megjelölt, önkormányzattól eltérő szolgáltatóval) biztosítja:*
 - *utcai szociális munkát,*
 - *nappali ellátást.*
- *biztosítja a következő intézményi ellátásokat:*
 - *hajléktalanok otthonában történő ellátása,*
 - *hajléktalanok rehabilitációs intézményi ellátása,*
 - *hajléktalan személyek átmeneti szállása*
- *segíti a következő intézményi ellátásokhoz való hozzáférést:*
 -
- *szorgalmazza civil szervezetek közreműködését a hajléktalanok ellátásában,*
- *együttműködik a hajléktalan ellátásban részt vevő civil szervezetekkel.*

A hajléktalanok ellátáshoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- *a kötelezően nyújtandó szolgáltatások és ellátásokon túl önként vállalt feladatként tervezi a következő szolgáltatások, ellátások biztosítását:*
 - ellátás fejlesztése a következők szerint:
.....
 - ellátás fejlesztése a következők szerint:
.....

A hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása

A hajléktalanná válás megelőzése elsősorban a szociális ellátó rendszer feladata. Azonban fel kell tárni a hajléktalanná válás mögött rejlő egyéb okokat, és támogatni kell minden olyan területet, mely a hajléktalanná válást megelőzi, így: elhelyezkedés segítése, oktatás szervezés, oktatáshoz való hozzájutás, munkahely teremtés támogatása stb.

Az önkormányzat a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása érdekében

- *biztosítja a következő helyi támogatásokat:*
 -
 -
 -
- *feltárja azokat a jellemző helyi okokat, melyek a hajléktalansághoz vezetnek,*
- *közvetlen, illetve közvetett segítséget nyújt a hajléktalansághoz vezető okok megszüntetéséhez,*
- *a helyi lakásgazdálkodás során figyelembe veszi, hogy vannak olyan személyek, családok, akik önhibájukon kívül olyan helyzetbe kerültek, akiknek ideiglenesen a lakhatását biztosítani kell akár szociális bérlakás formájában.*

12. A helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás

A helyi környezet és természetvédelem

Az általános környezetvédelemmel kapcsolatos központi szabályokat a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény határozza meg.

A helyi környezet védelmének ki kell terjednie:

- az épített környezet, valamint
- a természeti környezet

védelmére.

A helyi környezet fejlesztése azért fontos, mivel meghatározza és befolyásolja:

- a település adottságait,
- a turisztikai lehetőségeket,
- egyes ipari, szolgáltatási lehetőségeket.

A környezetvédelmi feladatok ellátása jelentős anyagi ráfordítással járhatnak, ezért a feladat konkrét ellátás módja, formája mindenképpen hosszú távú elgondolást igényel, melyben éves bontásban szerepelnek a környezetvédelmi kiadások. A kiadások elmaradásának sajátossága az lehet, hogy a védelmezett értékekben olyan károk keletkeznek, melyek jóval meghaladják az elmaradt kiadások összegét.

Az épített- és a természeti környezet védelme tekintetében a célokat a helyzetfelmérés, valamint a rendezési tervhez készített tanulmányok alapján kell kitűzni.

A képviselő-testület az épített- és természeti környezet védelme érdekében:

- *áttekinti a védelmet igénylő vagy védelem alá vonandó építészeti, valamint természeti értékeket,*
- *szükség szerint megalkotja, módosítja a helyi védelemről szóló rendeletét,*
- *vizsgálja az önkormányzati tulajdonú értékek védelmi lehetőségét, illetve a védett értékek hasznosítási lehetőségét.*

Az épített környezet védelme érdekében kitűzött célok:

- *a tulajdonosok segítése abban, hogy az épített környezet méltó védelmet kapjon,*
- *az önkormányzati ingatlanok felújítása, különösen a következők:*
-
- *az építészeti védelmet igénylő, nem kihasznált ingatlanok hasznosításra való alkalmassá tétele és hasznosítása, különösen a következők:*
-

A természeti környezet védelme érdekében kitűzött célok:

- *helyi környezetvédelmi akciók indítása, illetve csatlakozás más szerv által hirdetett környezetvédelmi programokhoz,*
- *a helyi környezeti értékek megismertetése, népszerűsítése, a természeti értékekben rejlő turisztikai lehetőségek feltárása és kihasználása,*
- *természeti értékekre felhívó jelzések, táblák készítése.*

Vízgyűjtőterület, vízkárelhárítás

A közszolgáltatások keretében ellátandó vízgyűjtőterületi tevékenységeket, valamint a vízkár elhárítási feladatokat a vízgyűjtőterületről szóló 1995. évi LVII. törvény határozza meg.

Vízgyűjtőterületi tekintetében az önkormányzat köteles gondoskodni:

- a település nem közműves ivóvízellátásáról,
- meghatározott feltételek fennállása esetén a szennyvíz gyűjtéséről, kezeléséről,

Az egészséges ivóvízzel történő ellátás területén a helyzetfelmérést követően tájékozódni kell a helyi vízművek kapacitásáról, valamint a vízminőségről.

Az önkormányzatnál vizsgálni kell, hogy a vezetékes ivóvízhálózat a település teljes lakott területére kiterjed-e, illetve melyek azok a területek, melyekre hosszú távon az ivóvízhálózatot ki kell terjeszteni.

A vízkárelhárítása érdekében gondoskodni kell az áradás elleni védelemről.

A csapadékvíz és a belvíz elvezetés tekintetében a korábbi évek tapasztalatai adatait kell figyelembe venni, és annak megfelelően meghatározni a célokat.

A csapadékvíz és belvíz tekintetében felmérést kell készíteni a problémás helyszínekről, és a problémák lehetséges kezelési megoldásairól.

Az önkormányzat biztosítja az egészséges ivóvízellátás szolgáltatást.

*Az ivóvízzel történő ellátás a szolgáltatón keresztül történik.
(A szolgáltatónál az önkormányzat részben tulajdonos.)*

Az ivóvíz hálózat tekintetében cél, hogy megtörténjenek a szükséges felújítások és bővítések:

- felújítása szükséges a területeken,
- bővítése indokolt a területeken.

A közkutak üzemeltetését fenn kell tartani a következő helyeken:

Csapadékvíz-elvezető rendszer általában (nyílt/zárt).

Cél, hogy a csapadékvíz elvezetése megfelelő módon történjen, az kárt ne okozzon. Az elmúlt évek tapasztalata, hogy a rendszer (megfelelően/nem megfelelően) működik.

A csapadékvíz a vízgyűjtő szerepet betöltő folyóba/patakba kerül.

A csapadékvíz miatt

- belvíz (nem alakul ki, kialakul),
- az egyes közútszakaszok használhatósága időszakosan nehéz, pl.:

A csapadékvíz elvezető rendszer:

- karbantartása indokolt különösen a utcákban,
- kiépítése szükséges a területen.

A csapadékvíz-elvezető rendszer karbantartását végzi.

13. Honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás

a) Honvédelem

A honvédelemmel kapcsolatos feladatokat a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény rögzíti.

Az önkormányzat a honvédelmi feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- segíti a polgármestert abban, hogy a részére megállapított hatáskörök gyakorlásához a szükséges feltételek fennálljanak.

b) Polgári védelem

A polgári védelemmel kapcsolatos feladatokat a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény rögzíti.

Az önkormányzat a polgári védelemmel összefüggő feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- segíti a polgármestert abban, hogy a részére megállapított hatáskörök gyakorlásához a szükséges feltételek fennálljanak.

c) Katasztrófavédelem

A katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatokat a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény rögzíti.

A katasztrófavédelem keretében az önkormányzat a különböző katasztrófák elleni védekezés-sel összefüggésben végzett tevékenységei, melyek a katasztrófa kialakulásának megelőzését, a veszélyek elhárítását, az előidéző okok megszüntetését, a károk csökkentését, az alapvető életfeltételek biztosítását, a mentés végrehajtását és a helyreállítás feltételeinek megteremtését szolgálják.

A helyi tűzvédelmi feladatok területén meghatározott célok az önkormányzat nagyságának a függvénye.

Az önkormányzat a katasztrófavédelemmel összefüggő feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- segíti a polgármestert abban, hogy a részére megállapított hatáskörök gyakorlásához a szükséges feltételek fennálljanak.

d) Helyi közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás szabályait a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény határozza meg.

A közfoglalkoztatási biztosítása és fejlesztése fontos, mivel:

- előnyt biztosít az állás nélküli személynek azáltal, hogy a közfoglalkoztatás ideje munkavégzésnek minősül, másrészt
- előnyt jelent a foglalkoztatónak, mivel kedvező anyagi feltételekkel (részben a munkaiügyi központ pályázati finanszírozásával) tud elláttatni közcélú feladatokat.

A közfoglalkoztatással kapcsolatban az önkormányzat:

- minden évben megvizsgálja a közfoglalkoztatás lehetőségeit, összehangolja a feladatokat és az érintett személyek tudását és tapasztalatát,
- kihasználja a közfoglalkoztatás pénzügyi előnyeit (adott munka elvégzéséért kifizetett költségeket részben fedezi a közfoglalkoztatásért kapott támogatás).

14. A helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok

A helyi adóztatás

A helyi adóztatás keretszabályait a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény határozza meg. Az önkormányzat e törvény keretein belül saját rendeletében határozza meg az adózás helyi szabályait.

A helyi adóztatás célkitűzések meghatározása azért fontos, mert ez az adóbevétel az önkormányzatok saját bevétele, melyet bizonyos kötöttségekkel a közszolgáltatások biztosításra fordíthat.

Az önkormányzatnál jelenleg a következő helyi adónemek vannak:

- vagyoni típusú adók:
 - építményadó,
 - épület után fizetett idegenforgalmi adó,
 - magánszemélyek kommunális adója,
 - telekadó,
- termékek és szolgáltatások adói:
 - helyi iparüzési adó - állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység után,
 - helyi iparüzési adó - ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység után,
 - tartózkodás után fizetett idegenforgalmi adó,
- települési adó.

Az önkormányzatnál a helyi adó fizetésre kötelezettek fizetési morálja (megfelelő/nem megfelelő). Gondoskodni kell arról, hogy az önkormányzatot a helyi adórendelete alapján megillető adók ténylegesen befizetésre kerüljenek.

Az önkormányzat helyi adóztatási tevékenységével kapcsolatban:

- fontosnak tartja a helyi adópolitikai célkitűzések megfogalmazását, mivel:
 - egyrészt önkormányzati közhatalmi bevételt jelent,
 - másrészt hatással van a településen élő magánszemélyek és vállalkozók anyagi terheire, valamint arra, hogy milyen mértékben hajlandóak részt vállalni a településfejlesztési kiadásokban.
- stabilitásra törekszik, cél, hogy a lakosság, és a vállalkozók helyi adó terhei az érintettek részére előre kiszámíthatóak, tervezhetőek legyenek,
- minden évben, a költségvetési tervezéshez kapcsolódva megvizsgálja a helyi adóztatás által nyújtott bevétel szerzési lehetőségeket, – a gazdasági program célkitűzéseit elősegítő – a kedvezmények és mentességek rendszerét, a várható bevételeket és az adóztatás miatt jelentkező negatív hatásokat.

Az adóbevételek növelése érdekében a képviselő-testület fokozott figyelmet fordít arra, hogy:

- az adózók fizetési morálja javuljon, ennek érdekében rendszeresen tájékozik az adóintézmények nagyságáról, a beszédre tett intézkedésekről, illetve a szükséges

adóvégrehajtási szankciók alkalmazásáról, valamint az intézkedések alapján elért eredményekről,

- az adóalanyok teljes köre adóztatásra kerüljön, ennek érdekében tájékoztatást kér az adóalanyi kör adóbejelentkezési kötelezettségének teljesítéséről, a lehetséges adóalanyok és a vonatkozó nyilvántartások egyeztetésének eredményéről,

- az adózók tájékoztatást kapjanak az adóbevételek felhasználásról, mivel az adóforintok ismert felhasználási célja, illetve elért eredményei segítik az önkéntes befizetést (a honlapon közzé kell tenni az adóbevételek nagyságát és az adóbevételek felhasználási célját, valamint a tényleges felhasználást),

- rendszeres adóellenőrzéssel segítsék elő a jogkövető magatartást.

A gazdaságszervezés

A helyi önkormányzatnál a gazdaságszervezés célja:

- a településen élő lakosság számára munkalehetőség biztosítása, ezzel az ott élők anyagi biztonságának biztosítása,
- a gazdasági szereplők által kínált termékekkel és szolgáltatásokkal a lakosság, illetve a gazdaság többi szereplőinek igényeinek kielégítése,
- a gazdaság szereplőinek megfelelő, a működéshez kedvező környezet biztosítása,
- a gazdaság szereplői sikerének támogatása, mivel az iparüzési adó bevétel miatt ebben az önkormányzat közvetlenül is érdekelt.

A gazdaságfejlesztése témakörében ki kell térni:

- az ipari területekre, övezetekre, az ezekkel kapcsolatos fejlesztési igényekre és e terület kapcsolódására a gazdasági program egyéb részeihez,
- a vállalkozásfejlesztésre,
- a befektetés ösztönzés területére, valamint
- a munkahelyteremtésre.

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve, illetve közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbevételekhez juttatják az önkormányzatot.

A helyi ipari területtel kapcsolatos fejlesztési elképzelések, célok a következők lehetnek:

- amennyiben még nincs kialakítva ipari övezet, a rendezési terv figyelembe vételével vagy a rendezési terv módosításával gondoskodni kell az ipari terület kialakításáról,
- ha az ipari övezet nem elegendő, akkor lépéseket kell tenni az ipari övezeti területek növelésére,
- javítani kell a helyi iparterület adottságait, mely adottságok elsősorban infrastrukturális adottságok (itt kell figyelembe venni az ipari területek megközelíthetőségét, a parkolási lehetőséget, az ipari terület és a lakóterületek közötti távolságot, stb.),
- figyelemmel kell kísérni az ipari övezetként megjelölt területek hasznosítását. A kihasználatlan területek célirányos felhasználását szorgalmazni kell. Segíteni kell a helyi vállalkozások bővítését, illetve nem helyi vállalkozások letelepedését.

A gazdaságszervezés biztosítása, illetve fejlesztése terén:

- *bővíteni kell a helyi iparterületet, a bővítés négyzetméterrel növelné a meglévő területet.*

- népszerűsíteni és vonzóvá kell tenni a helyi ipari területet. Szorgalmazni kell a vállalkozások megtelepedését a területen. A népszerűsítést elsősorban hirdetéssel, valamint a honlapon kell megvalósítani.

Az ipar fejlesztéséhez kötődik a közvetlenül ipari tevékenységet folytató vállalkozások segítése, támogatása. A helyzetelemzés adatait felhasználva kell kialakítani a vállalkozások fejlesztésére vonatkozó célokat.

Hatékony, ugyanakkor könnyen megvalósítható cél lehet a vállalkozói tanácsadás nyújtás megszervezése, illetve a hasonló szolgáltatást nyújtó szervezetek szolgáltatásaihoz való hozzájutás elősegítése.

A vállalkozásfejlesztés további lehetősége az elfogadói kedvezmények kialakítása és szorgalmazása, mellyel a helyi vállalkozások nyújthatnak fogyasztói kedvezményeket, ugyanakkor részesülhetnek a megnövekedett kereslet előnyében. Az elfogadói kedvezmény szorgalmazása sikeres lehet akkor, ha az kiterjesztésre kerül a településkörnyékre is.

A vállalkozók támogatásával kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- A helyi vállalkozások támogatása érvényesülésének segítése érdekében össze kell állítani az ún. Vállalkozói térképet, mely tartalmazza, hogy a településen mely vállalkozások mivel foglalkoznak és milyen címen található a telephelyük.*
- Az önkormányzat honlapján bemutatkozási lehetőséget kell biztosítani a helyi vállalkozásoknak.*
- Szorgalmazni kell a településen az elfogadói kedvezmények rendszerét.*

Az iparfejlesztés tekintetében nem elhanyagolható a befektetés ösztönzés. Segíteni kell új befektetők megtelepedését. A befektetés ösztönzést marketing eszközökkel is segíteni kell.

Az önkormányzat képviselő-testülete a befektetés-támogatási politikai célkitűzéseit a következők szerint határozza meg:

- a képviselő-testület törekszik arra, hogy a befektetők számára a település kedvező feltételeket biztosítson,*
- a képviselő-testület az adópolitikáján keresztül támogatja azokat a befektetőket, amelyek hozzájárulnak a település fejlődéséhez, illetve jelentős számú munkahelyet teremtenek,*
- az önkormányzat az ipari területtel, az infrastrukturális beruházásokkal szintén támogatja a befektetni szándékozókat.*

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése témakörben feltétlenül támaszkodni kell a település népességadataira, valamint a munkanélküliségre vonatkozó információkra.

A témakör alapos körültekintést igényel, mivel a munkanélküliség nem csak az adott munkanélküli, hanem családjára nézve is kedvezőtlen, fokozza az anyagi feszültséget, s hosszú távon általában növekvő családi konfliktus lehetőségét hordozza.

A munkahelyteremtés feltételeinek javítása a településen fontos feladat, mivel a munkanélküliség aránya ... %.

A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, másrészt az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése érdekében az önkormányzat:

- *a fejlesztési elképzeléseknél meghatározottak szerint segíti a helyi ipart, a helyi vállalkozásokat, valamint az idegenforgalommal érintett vállalkozókat,*
- *segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni, hogy a vállalkozók számára munkahely-bővítési lehetőséget teremtsen,*
- *hozzájárul ahhoz, hogy az egyéni vállalkozói kedvet élénkítse, a munkanélküliek számára olyan fórumokat szervez, melyen megismerhetik az egyéni, illetve családi vállalkozások lehetőségeit, adópolitikájával segíti ezen vállalkozások megerősödését,*
- *aktívan részt vesz a munkaadók és munkavállalók igényeinek közvetítésében, ehhez a honlapján hirdetési lehetőséget biztosít,*
- *az adópolitikájában a lehetőségekhez képest kedvezményeket biztosít azon helyi vállalkozások számára, akik helyi munkaerőt alkalmaznak,*
- *rendszeresen együttműködik a munkaügyi hivatalokkal,*
- *a munkanélküliek szociális ellátásához kapcsolódóan olyan rendszert működtet, amely segíti a munkanélküliek piacképes tudás megszerzését.*

A turizmus

Az idegenforgalommal kapcsolatos feladatokat a hatásköri törvény (1991. évi XX. törvény) határozza meg.

A turizmus, mint fejlesztési terület a helyzetelemzéstől függően lehet hangsúlyos, vagy kevésbé hangsúlyos.

Azoknál a településeknél, ahol az idegenforgalom jelentős, a turizmus további erősítése, illetve szerepének megtartása kiemelten fontos is lehet.

Abban az esetben, ha az idegenforgalom nem jelentős, vizsgálni kell a turisztikai lehetőségeket, a helyzetelemzésben feltárt, a település természeti, és egyéb adottságainak kihasználási módjait.

A turizmussal kapcsolatos célok megfogalmazása előtt:

- *meg kell határozni azt, hogy idegenforgalom mely típusának az erősítése a cél: konferencia, családi nyaralás, wellness, vadász, horgász, bakancsos, extrém sporthoz, vagy sporthoz kötődő, gasztronómiai, tanulmányi kirándulás jellegű,*
- *figyelembe kell venni azt is, hogy az egyes idegenforgalmi típusokhoz jellemzően milyen időszakokra vonatkozó helyben tartózkodás kötődik, illetve milyen további kiegészítő szolgáltatást igényel,*
- *vizsgálni kell, hogy a meglévő idegenforgalmi kínálat milyen területen bővíthető,*
- *át kell gondolni, hogy az idegenforgalom kapcsolódik-e, illetve milyen mértékben függ a helyi, vagy környéken tartott rendezvényekhez.*

A turisztika a település azon ágazata, ahol még vannak kiaknázatlan lehetőségek. Ki kell használni azt, hogy Magyarország egyre népszerűbb turisztikai célpont a külföldi lakosság számára, s jó ütemben fejlődik a belföldi turizmus is. A turisztikai kínálat az igényeket figye-

lembe véve egyre szélesedik, ahol a településnek meg kell találnia, illetve ki kell alakítania a saját arculatát, és tovább kell fejlesztenie a turisztikai vonzerejét.
A turisztika fontos azért is, mert munkahelyteremtő és népességmegtartó képessége is jelentős lehet.

Az idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- Fejlesztetni kell a település turisztikai arculatát. Kiemelten kell kezelni azokat a fejlesztéseket, melyek turisztikailag is kiemelkedő jelentőséggel bírnak, vonzerőt jelentenek.
- Az önkormányzatnak segítenie kell azt, hogy a turizmus minél több típusa megjelenjen, illetve azok egymáshoz könnyen kapcsolhatóak legyenek, így különösen szorgalmazni kell a turizmus érdekében a-t,
- A „Kulcsos ház” (olcsó önkormányzati szálláshely) intézményét ki kell alakítani, mely célra legmegfelelőbb a címen található ingatlan.
- A „Kulcsos ház”-ként üzemelő című ingatlant fel kell újítani/illetve bővíteni kell.
- Keresni kell egyéb ifjúsági szálláshelyek, táborozási lehetőségek kialakításának módjait.
- A helyi idegenforgalmi, illetve kereskedelmi egységeket is fel kell venni a Honlapon közzétett Vállalkozói térképre. (Ez hozzájárul ismertségük növeléséhez.)
- Turisztikai kiadványt kell készíteni (pl.: füzet, prospektus, túratérkép stb.).
- Az idegenforgalmi megítélés szempontjából fontos közterületeken megfelelő pihenőhelyeket kell kialakítani (pad, asztal, szeméttároló edény).
- Tájékoztató táblákat kell elhelyezni a turisták részére (látványosságok, szolgáltatásnyújtók stb.)

Egyéb, idegenforgalommal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- Támogatni kell az idegenforgalom, illetve a település látogatottságát, ismertségét segítő rendezvényeket. Biztosítani kell azt, hogy a rendezvények időpontja, programja a megyei lapban megjelenjen, a honlapra felkerüljön.
- Fel kell tüntetni az önkormányzat honlapján a turisztikai lehetőségeket, valamint a Vállalkozói térképet, továbbá megjelenési lehetőséget kell biztosítani az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozások számára is.

15. A kistermelők, őstermelők részére értékesítési lehetőség biztosítása

A kistermelők, őstermelők értékesítési lehetőséget biztosító piacokkal kapcsolatos központi előírásokat a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény, valamint a vásárokról, a piacokról, és a bevásárlóközpontokról szóló 55/2009. (III. 13.) Kormányrendelet határozza meg.

A kistermelők, őstermelők részére értékesítési lehetőség biztosítása tekintetében helyzetfelméréssel tájékozódni kell:

- a meglévő értékesítési helyekről, azok kihasználtságáról, a helyek színvonaláról, megközelíthetőségéről,
- a kistermelők, őstermelők által termelt termékek iránti lakossági, illetve vállalkozói igényekről,
- új értékesítési helyek kialakításának lehetőségéről.

A helyi önkormányzat jelenleg az alábbi helyeken biztosítja a kistermelők, őstermelők részére a termékeik értékesítési lehetőségét:

- nevű piacon, melynek értékesítésre igénybe vehető területe m², az értékesítési napok és időpontok:
- nevű piacon, melynek értékesítésre igénybe vehető területe m², az értékesítési napok és időpontok:
- nevű piacon, melynek értékesítésre igénybe vehető területe m², az értékesítési napok és időpontok:

Az önkormányzat az értékesítési lehetőség biztosítása és a minőségének fejlesztése érdekében célul tűzi ki, hogy:

- bővíti az értékesítési helyet a nevű piacon m²-rel,
- új értékesítési helyet biztosít a következő helyszínen, napokon és időpontok között:
.....
- fejleszti a piacok infrastruktúráját a következők szerint:

16. Sport, ifjúsági ügyek

Sport ügyek

A sporttal kapcsolatos feladatokat a hatásköri törvény (1991. évi XX. törvény) határozza meg.

A sportügyekkel kapcsolatos közszolgáltatás biztosítása tekintetében fel kell mérni:

- a sportolás céljára rendelkezésre álló lehetőséget, ide értve az épületben, illetve a szabadban lévő pályákat, egyéb, nem pálya jellegű sportolási helyszíneket, (pl.: közterületen kialakított kondicionáló park, bicikli utak, erdei utak stb.),
- a lakosság és a civil szervezetek által jelzett sportolási igényeket.

A képviselő-testület fontosnak tartja a sporttevékenységekkel kapcsolatos közszolgáltatások további biztosítását is. Ennek érdekében:

- *gondoskodik a település sportéletének helyet adó épületek és pályák folyamatos karbantartásáról, rendben tartásáról,*
- *utcai sportpályához kapcsolódva olyan infrastruktúrát épít ki, amely alkalmas helyszínné teszi nagyobb sport, illetve egyéb helyi rendezvény lebonyolítására. A tervezett fejlesztések:*
- *támogatja a település sportegyesületeit (.....),*
- *segíti és szorgalmazza a sportegyesületek pályázati tevékenységét.*

A területhez kapcsolódó fejlesztési célok:

- *a közművelődési területtel összefüggésben:*
 - *épület felújítás, bővítés, létesítés:*
 - *gép, berendezés, felszerelés vásárlás:*
- *a sport területtel összefüggésben:*
 - *pálya felújítás, kialakítás:*
 - *épület felújítás, bővítés, létesítés:*
 - *gép, berendezés, felszerelés vásárlás:*

Ifjúsági ügyek

Az önkormányzat képviselő-testülete kiemelten kezeli az ifjúságvédelmi feladatokat.

Az ifjúságüggyel kapcsolatos közszolgáltatások biztosítása, illetve fejlesztése érdekében ellátandó feladatok:

- évente át kell tekinteni az ifjúságot érintő közvetlen szolgáltatásokat,
- meg kell vizsgálni az ifjúságtól érkező kezdeményezéseket, javaslatokat,
- az önkormányzat a következő ifjúsági szolgáltatásokat, ellátásokat biztosítja:
 - önkormányzati intézményben térítésmentes helyiséghasználatot biztosít a következő szervezeteknek:
 - önkormányzati intézményben térítés mellett helyiséghasználatot biztosít a következő szervezeteknek:
- az önkormányzat támogatja a nevű civil szervezet működését, illetve minden olyan programot, rendezvényt, amely az ifjúság kulturált szabadidő eltöltését, nevelését, művelődését szolgálja.

Az ifjúságvédelmi ügyekhez kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- akadálymentesítés a következő intézménynél:,
- épület:,
- gép, berendezés, felszerelés:,
- jármű:,
- egyéb:

17. A nemzetiségi ügyek

A nemzetiségek jogaira vonatkozó alapvető jogi szabályozást a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény tartalmazza.

Az önkormányzat képviselő-testülete a hivatalán keresztül biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségek jogainak érvényesülését.

Az önkormányzat a nemzetiségi jogok biztosítása, és fejlesztése érdekében:

- teret enged a nemzetiségek kulturális öngazgatásának,
- együttműködik a nemzetiségi önkormányzattal, az együttműködés formái:

18. Közreműködés a település közbiztonságának biztosításában

Az önkormányzat a helyi közbiztonsággal kapcsolatos feladatait, és tevékenységének kereteit a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény határozza meg.

A település közbiztonsági feladatai meghatározásához át kell tekinteni:

- a közbiztonság helyzetére vonatkozó helyi statisztikákat,
- a közbiztonsággal kapcsolatos lakossági észrevételeket és igényeket,
- a település középületeinek és közterületeinek védelmi szintjét,
- a közterület-felügyeleti, illetve településőr, mezőőr feladatok ellátására való igényt.

Az önkormányzat a helyi közbiztonsági feladatok ellátása, illetve színvonalának javítása érdekében:

- támogatja a közbiztonság növelését segítő programok, tájékoztatók szervezését, ilyen programok tartását kezdeményezi a rendvédelmi szerveknél,

- támogatja a polgárőrség működtetését (szorgalmazza a polgárőrszervezet aktív tevékenységét, helyet biztosít számukra, anyagilag támogatja az eszközbeszerzéseket),
- javaslatokat, észrevételeket tesz a rendőrség helyi munkájának hatékonyabbá tételére,
- felhívja a rendőrség figyelmét a tudomására jutott, a közbiztonságot veszélyeztető körülményekre,
- anyagilag támogatja a rendőrőrs működtetését, biztosítja számukra:

A közbiztonsággal kapcsolatos fejlesztési célkitűzések:

- térfigyelő kamera kihelyezése a következő helyekre:
- a közterület felügyelet részére eszköz beszerzés:

19. A helyi közösségi közlekedés

A közlekedésre vonatkozó szabályokat a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény határozza meg.

A helyi közösségi közlekedés biztosítása csak azoknál az önkormányzatoknál jelenik meg feladatként, melyek nagyságuk révén kötelesek ellátni ezt a tevékenységet is.

E közszolgáltatás megfelelő biztosítása érdekében szükséges a helyi tömegközlekedési szokások, valamint igények vizsgálata.

A helyi közösségi közlekedés feladatok ellátása és színvonalának javítása érdekében az önkormányzat képviselő-testülete:

- minden évben áttekinti a helyi közösségi közlekedés rendszerét, és tárgyalást, egyeztetést kezdeményez a szolgáltatóval,
- a település beépített területeinek, közlekedési leterheltségének vizsgálatát követően szükség szerint kezdeményezi a közösségi közlekedés átszervezését,
- közösségi közlekedés népszerűsítő propagandát folytat,
- megvizsgálja a megállóhelyek, várók korszerűsítésének szükségességét, új buszvárókat kíván kialakítani a következő helyeken:

A közösségi közlekedés szolgáltatója

20. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatásra vonatkozó alapvető előírásokat a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény határozza meg. A törvény alapján a helyi önkormányzat rendeletben köteles meghatározni a hulladékgazdálkodás helyi szabályait.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás biztosítása, illetve színvonalának fejlesztése körébe tartozik:

- a települési folyékony hulladékkal, valamint
- a szilárd kommunális hulladékkal

való gazdálkodás.

Települési folyékony hulladék

A feladatok nagysága attól függ, hogy az önkormányzat belterületén milyen szinten van a szennyvízcsatornázás, illetve milyen olyan településfejlesztési elképzelései vannak az önkormányzatnak, melyek alapján szükséges a csatornahálózat bővítése is.

Amennyiben igény van rá, vizsgálni kell a nem belterületi ingatlanok csatornázási lehetőségét, az arra vonatkozó igényeket.

A településen szorgalmazni kell a teljes csatornahálózat kiépítését.

A csatornahálózat településfejlesztés jellegű céljai:

- a hálózat kiépítése a területeken,
- a hálózat korszerűsítése a területeken.

A kiépítéshez, korszerűsítéshez pályázati lehetőségeket kell keresni, mivel a beruházást csak önerőből a település nem tudja megvalósítani.

A meglévő csatornahálózat üzemeltetője:

A csatornahálózatra való rákötések száma a csatornával ellátott területeken %-os. A csatornát nem használók a talajterhelési díjat fizetik. Nem megfelelő folyékony települési hulladék szállítás és elhelyezés a településen jellemző/nem jellemző.

Szilárd települési hulladék

Az önkormányzat feladata a szilárd települési kommunális hulladék gyűjtésének és elszállításának biztosítása.

A területre meghatározott célok elsősorban attól függenek, hogy a hulladék gazdálkodási tevékenységben az önkormányzat mekkora szerepet vállal közvetlenül.

A külső szolgáltató bevonása esetén a feladatok többnyire az érintett szolgáltatóval történő együttműködésre, szerződéskötésre szűkül.

A szolgáltatás biztosítása során az önkormányzat:

- továbbra is gondoskodik a kommunális hulladék elszállításáról és ártalmatlanításáról, a szolgáltatást az önkormányzat a szolgáltatóval végezteti,
- propagandát folytat a szemétszállítási szolgáltatás kihasználása érdekében – tájékoztatva a lakosságot a szemétegetés negatív környezeti hatásáról,
- fellép a szemétegetést végzőkkel szemben,
- bevezeti és terjeszti a szelektív hulladékgyűjtést, gondoskodik arról, hogy a településen helyekre kihelyezésre kerüljenek a szelektív hulladéktároló edények.

21. Távhőszolgáltatás

A távhőszolgáltatásra vonatkozó alapvető rendelkezéseket a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény határozza meg. A távhőszolgáltatás közszolgáltatás biztosítása esetén a helyi szabályokat az önkormányzatnak rendeletben kell szabályoznia.

A távhőszolgáltatás biztosítása, és a szolgáltatás színvonalának fejlesztése érdekében az önkormányzat:

- a távhőszolgáltatást a szolgáltató bevonásával a következő közigazgatási területrészekben biztosítja:

- a távhőszolgáltatást bővíteni kívánja a következő közigazgatási területrészekre:

2. A gazdasági program megvalósításának pénzügyi mérlege

2.1. Kiadások

A gazdasági program egyes célkitűzései pénzkiadás nélkül, míg más célok jelentős költségek árán valósíthatóak meg.

A következőkben azok a mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok kerülnek meghatározásra, melyek a normál költségvetési kiadásokon túl terhelik a költségvetést, és melyek a mindenképpen megvalósítható célkitűzés fokozatba kerültek besorolásra.

A mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok 2015. év				
Megnevezés			Kiadás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok 2016. év				
Megnevezés			Kiadás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok 2017. év				
Megnevezés			Kiadás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok 2018. év				
Megnevezés			Kiadás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A mérhető költségvetési kiadással járó fejlesztések, célok 2019. év				
Megnevezés			Kiadás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

2.2. Bevételek

A gazdasági program egyes célkitűzéseinek megvalósítása jelentős bevétellel is járhat. A következőkben azok a bevételek kerülnek meghatározásra, melyek a 2.1. pontban leírt kiadások fedezetéül szolgálhatnak.

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési bevételek 2015. év				
Megnevezés			Bevétel eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési bevételek 2016. év				
Megnevezés			Bevétel eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési bevételek 2017. év				
Megnevezés			Bevétel eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési bevételek 2018.év				
Megnevezés			Bevétel eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési bevételek 2019. év				
Megnevezés			Bevétel eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

2.3. Kiadás-megtakarítás

A gazdasági program egyes célkitűzéseinek megvalósítása jelentős kiadás-megtakarítással is járhatnak.

A következőkben azok a kiadás-megtakarítások kerülnek meghatározásra, melyek a 2.1. pontban leírt kiadások fedezetéül szolgálhatnak.

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési kiadás megtakarítások 2015.				
Megnevezés			Kiadás megtakarítás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési kiadás megtakarítások 2016.				
Megnevezés			Kiadás megtakarítás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési kiadás megtakarítások 2017.				
Megnevezés			Kiadás megtakarítás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési kiadás megtakarítások 2018.				
Megnevezés			Kiadás megtakarítás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

A gazdasági program megvalósítása során keletkező költségvetési kiadás megtakarítások 2019.				
Megnevezés			Kiadás megtakarítás eFt	
Téma	Altéma	Konkrét megnevezés	Egyszeri	Folyamatos (működt.)
		Összesen:		

2.4. A gazdasági program anyagi forrásainak megteremtése

Az önkormányzat a gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Az önkormányzat közhatalmi bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, és hatékony eszköze az önkormányzat saját forrásának növelésére.
- A képviselő-testület nyomon követi a költségvetési támogatási rendszert, és az elképzeléseivel összhangba hozva igyekszik kihasználni a támogatási rendszer nyújtotta előnyöket. (A feladatok olyan formában, illetve feltételekkel történő megteremtésére törekszik, hogy a legkedvezőbb összegű támogatást kapja.)
- Az önkormányzat áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására (különösen a bérbeadás, a bér munka lehetőségére), valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- A képviselő-testület rendszeresen figyelemmel kíséri a befektetéseit, értékpapírjait, megvizsgálja a lehetséges hozamokat, hasznokat.
- Az önkormányzat törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint hitelfelvétel nélkül, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg.
- A képviselő-testület körültekintően jár el akkor, ha az önkormányzat működtetése, illetve fejlesztése hitelfelvétel mellett valósítható meg.